

17. MÁJ 2010

ČLENOVIA SKUPINY EXPERTOV NATO:

Predsedníčka

The Honourable Madeleine K.
Albright (Spojené štáty)

Podpredseda

Jeroen van der Veer (Holandsko)

Členovia Skupiny

Amb. Giancarlo Aragona
(Taliansko)

Amb. Marie Gervais-Vidricaire
(Kanada)

The Rt Hon Geoff Hoon MP
(Spojené kráľovstvo)
(do 24. marca 2010)

Amb. Ümit Pamir (Turecko)

Amb. Fernando Perpiñá-Robert
Peyra (Španielsko)

Amb. Dr Hans-Friedrich von Ploetz
(Nemecko)

Bruno Racine (Francúzsko)

Prof. Adam Daniel Rotfeld (Poľsko)

Amb. Aivis Ronis (Lotyšsko)
(do 5. mája 2010)

Amb. Yannis-Alexis Zepos (Grécko)

NATO 2020: ZAISTENÁ BEZPEČNOSŤ; DYNAMICKÉ ZAPAJÁNIE

ANALÝZA A ODPORÚČANIA SKUPINY EXPERTOV K NOVEJ STRATEGICKEJ KONCEPCII NATO

ÚVOD

Na summite v Štrasburgu/Kehli v apríli 2009 lídri Aliancie poverili Generálneho tajomníka Andersa Fogh Rasmussena zriadením skupiny odborníkov z rôznych oblastí, aby pripravili pôdu pre novú Strategickú koncepciu NATO. Skupina odborníkov vedená jej predsedníčkou Madeleine K. Albrightovou (Spojené štáty) a podpredsedom Jeroenom van der Veerom (Holandsko), začala pracovať v septembri 2009. V súlade so svojím mandátom podporovať otvorenú diskusiu o organizácii a zámere NATO, sa skupina zapojila do rozsiahlej série seminárov a konzultácií s odborníkmi a úradníkmi, ako civilnými, tak vojenskými, v rámci Aliancie i mimo nej. Skupina, ktorá predložila predbežné vyhlásenie riadiacemu orgánu NATO (Severoatlantickej rade) 24. novembra 2009, teraz predstavuje svoju konečnú správu. Dokument obsahuje zhrnutie výsledkov (Časť prvá) a podrobnejšiu diskusiu o hlavných otázkach (Časť druhá). Analýza a odporúčania majú pomôcť Generálnemu tajomníkovi pri vypracovaní novej Strategickej koncepcie, ktorá bude predložená šéfom vlád NATO v novembri 2010 na summite v Lisabone.

Skupina expertov je vďačná stovkám mužov a žien, ktorí jej pomáhali v práci, vrátane Generálneho tajomníka Rasmussena a jeho plánovacieho personálu (pod vedením Dr. Jamieho Shea), vlád Aliancie a ich partnerov, usporiadateľov a účastníkov seminárov, vojenských a civilných poradcov a všetkých, ktorí prispeli svojimi nápadmi a myšlienkami.

ČASŤ PRVÁ: ZHRNUTIE ZISTENÍ

Nové riziká, nové odhodlanie

Organizácia Severoatlantickej zmluvy (NATO) vstupuje do druhej dekády dvadsiateho prvého storočia ako dôležitý zdroj stability v neistom a nepredvídateľnom svete. Pri pohľade dopredu má Aliancia dostatok dôvodov na sebadôveru. Demokratické princípy, ktoré ju pôvodne spojili dokopy, ostávajú v platnosti. Rivalita z čias Studenej vojny, ktorá kedysi vytvárala strach z nukleárneho Armagedonu, už dávno zanikla. Úloha NATO pri udržiavaní jednoty, bezpečnosti a slobody Euroatlantického regiónu pokračuje. Jeho status najúspešnejšej politicko-vojenskej aliancie na svete nikto nespochybňuje. Avšak predchádzajúce úspechy NATO neposkytujú žiadnu záruku do budúcnosti. Od dneška do roku 2020 bude vystavená skúškam z dôvodu vzniku nových hrozieb, mnohostranných požiadaviek komplexných operácií a potreby efektívne sa zorganizovať v čase, kedy sú rýchle reakcie životne dôležité, kedy je všestrannosť kriticky dôležitá a v čase obmedzených zdrojov.

NATO potrebuje novú Strategickú koncepciu, pretože svet sa od roku 1999, kedy bola prijatá aktuálna koncepcia, podstatne zmenil. Najdramatickejšie sa to prejavilo v tom, ako útoky z 11. septembra a po ňom demonštrovali smrteľné prepojenie medzi technológiou a terorom, vyžiadali si reakciu, ktorej výsledkom bolo nasadenie jednotiek NATO ďaleko od domova, zdôraznili potrebu včasnej výmeny spravodajských informácií a skomplikovali plánovanie obrany. Navyše, celosvetový režim nešírenia jadrových zbraní je pod zvyšujúcim sa tlakom. Prejavy nestability na periférii Európy oživil historické pnutia. Nové spôsoby zberu, posielania a uchovávanía informácií so sebou priniesli nové citlivé miesta. Preukazujú sa bezpečnostné implikácie pirátstva, riziká dodávok energií a zanedbania starostlivosti o životné prostredie. A celosvetová hospodárska kríza vyvolala značné znepokojenie z dôvodu znižovania rozpočtov. Medzitým sa Aliancia rozrástla na dvadsať osem členov, čím sa zväčšili spôsobilosti NATO ako aj jeho záväzky. Jasne povedané, teraz je ten správny čas nanovo sa pozrieť na misie, postupy a plány Aliancie.

Vypracovanie novej Strategickkej koncepcie predstavuje príležitosť predstaviť NATO aj tým ľuďom, ktorí o ňom vedia len veľmi málo, a ktorí možno pochybujú o význame tejto organizácie pre ich život. Hoci NATO má teraz viac úloh ako kedykoľvek predtým, jeho hodnota je pre mnohých menej zjavná

ako v minulosti. Lídri aliancie musia využiť tento nový začiatok, aby zdôraznili širokospektrálny prínos NATO pre medzinárodnú stabilitu a mier. V opačnom prípade by mohla táto organizácia stratiť podporu verejnosti a finančnú podporu, ktorú potrebuje na to, aby mohla riadne realizovať svoje dôležité úlohy.

Nová Strategická koncepcia musí tiež slúžiť ako prejav politickej vôle – alebo inými slovami – ako obnovenie sľubu zo strany každého člena. Ohrozenie záujmov Aliancie prichádza z vonkajšieho prostredia, ale sila organizácie by sa pokojne mohla podkopať aj zvnútra. Neustále sa zvyšujúca komplexnosť globálneho politického prostredia má potenciál rozozierať súdržnosť Aliancie. Ekonomické ťažkosti môžu odvieť pozornosť od bezpečnostných potrieb. Staré súperenia by mohli nadobudnúť novú podobu a existuje reálna možnosť škodlivej nerovnováhy medzi výškou vojenských príspevkov jednotlivých členov. Členské štáty NATO nemôžu dovoliť, aby hrozby dvadsiateho prvého storočia dosiahli to, čo sa nepodarilo rizikám z minulosti: rozdeliť ich lídrov a oslabiť ich kolektívne odhodlanie. Preto musí nová Strategická koncepcia objasniť to, čo by NATO malo urobiť pre každého spojenca ako aj to, čo by každý spojenec mal urobiť pre NATO.

Dedičstvo úspechu NATO

Aliancia začala fungovať v roku 1949, kedy bola Studená vojna v plnom prúde a ostro oddeľovala demokratický Západ od komunistického Východu. Účelom NATO, stanovený v Severoatlantickej zmluve, bolo chrániť slobodu a bezpečnosť jeho členov. V článku 4, sa spojenci zaviazali „spoločne konzultovať vždy, ak je podľa názoru ktoréhokoľvek z nich, ohrozená teritoriálna integrita, politická nezávislosť alebo bezpečnosť ktorejkoľvek zo zmluvných strán“. V článku 5 sa členovia dohodli „že ozbrojený útok proti jednému alebo viacerým z nich v Európe alebo Severnej Amerike sa bude považovať za útok proti všetkým z nich“.

Do roku 1989, keď spadol Berlínsky múr, NATO zabezpečovalo jednotu Západu, prostredníctvom obrany pred možným útokom zo strany komunistického bloku a podpory demokratických princípov proti totalitným ideológiám. Odhodlanie NATO pomohlo udržať mier na kontinente a nakoniec viedlo k urýchleniu opätovného zjednotenia Nemecka a k novému začiatku pre milióny ľudí v Strednej a Východnej Európe.

V 90tych rokoch minulého storočia, bolo hlavným cieľom NATO (v spojení s Európskou úniou (EÚ)) upevniť jednotu a slobodu v Európe. Po prvý krát sa zapojilo do vojenskej akcie, aby zastavilo etnické čistky na Balkáne. Koniec Studenej vojny umožnil Aliancii vytvárať partnerstvá s bývalými protivníkmi, vrátane Ruska, a prijímať nových členov, ktorí si osvojili demokratické hodnoty a môžu prispievať ku kolektívnej bezpečnosti NATO. Výsledkom je Európa, ktorá je demokratickejšia, zjednotená a pokojnejšia ako kedykoľvek predtým.

Prelom storočí so sebou priniesol pre Alianciu nové a rôznorodé výzvy. V predchádzajúcich desaťročiach sa obranné prípravy NATO zameriavali na sústredenie jednotiek na odstrašenie alebo odrazenie útokov na hraniciach. Aj dnes sa členovia Aliancie stále znepokojujú možnosťou, že regionálne spory alebo snahy o politické zastrašovanie by mohli podkopať bezpečnosť na ich hraniciach. Avšak NATO sa musí vysporiadať s nebezpečenstvami, ktorých povaha je nestála a nepredvídateľná – vrátane teroristických činov, šírenia jadrových a iných moderných zbraňových technológií, kybernetických útokov namierených proti komunikačným systémom, sabotážam energetických prepravných systémov a prerušeniu námorných prepravných trás. Často krát sa musí efektívna obrana pred týmito nekonvenčnými hrozbami začínať ďaleko za hranicami územia Aliancie.

NATO už reaguje na túto novú realitu, a to tým, že pomáha afganskej vláde v boji proti násilnému extrémizmu, bojuje proti pirátstvu v Adenskom zálive, prispieva k bezpečnosti námornej prepravy v Stredozemnom mori, školí a vyzbrojuje iracké obranné sily a pomáha budovať stabilnejšie spoločenstvá v Bosne a Hercegovine a v Kosove. Ako už naznačuje tento zoznam, presun obranných imperatív prináša so sebou nové potreby – potrebu transformácie vojenských spôsobilostí, sofistikovanejší prístup k partnerstvám NATO, bezpečnostné konzultácie so širšou účasťou a jednoduchšiu a efektívnu štruktúru Aliancie.

Nová Strategická konceptia musí odrážať urgentnosť ďalšej zmeny a zároveň ostať verná zakladateľským ideálom, ktoré držia Alianciu pokope, a ktoré si získali pozitívnu medzinárodnú reputáciu. To si vyžaduje opätovné potvrdenie záväzkov a prísľub obnovy s cieľom vytvoriť optimálnu kombináciu starého a nového.

Trvalý základ

V roku 1967 sa vytvoril tím expertov, podobný ako teraz, pod vedením belgického ministra zahraničných vecí Pierra Harmela. Harmelova správa skonštatovala, že „k oblasti Severoatlantickej zmluvy sa nemôže pristupovať izolovane od zvyšku sveta“. Taktiež opisala NATO ako alianciu, ktorá „sa neustále prispôsobuje meniacim sa podmienkam“, a ktorá má dve kľúčové funkcie: prvou je udržiavať silu a solidaritu potrebnú na odstrašenie agresie a druhou je vytvárať stabilnejšie dlhodobé politické prostredie. Tento popis platí stále, aj o štyridsať tri rokov neskôr. NATO je neustále sa rozvíjajúcou súčasťou medzinárodného bezpečnostného rámca. Jeho misia sebaobrany bola vždy spojená, čiastočne, s udalosťami mimo jeho hraníc. Skutočnosť, že jednotky NATO sú v súčasnosti nasadené vo vzdialených lokalitách nie je odchýlením sa od základného účelu NATO.

Strategická konceptia prijatá v roku 1999 reflektovala bezpečnostné potreby, ktoré sa objavili počas prvej dekády obdobia po skončení Studenej vojny. Dokument vytýčil množstvo myšlienok, ktoré sú rovnako aktuálne aj dnes, a ktoré by mala opätovne potvrdiť aj Konceptia z roku 2010. Medzi tieto kľúčové stavebné bloky patria, okrem iného:

- Ústrednou úlohou NATO je zabezpečovať – politickými aj vojenskými prostriedkami – slobodu a bezpečnosť všetkých svojich členov.
- Aliancia zosobňuje transatlantické prepojenie, prostredníctvom ktorého je bezpečnosť Severnej Ameriky permanentne prepojená na bezpečnosť Európy.
- Bezpečnosť všetkých spojencov je nedeliteľná: útok na jedného je útokom na všetkých.
- Spoločné vojenské sily Aliancie musia byť schopné 1) odstrašiť každú potenciálnu agresiu proti nej a 2) zabezpečiť politickú nezávislosť a teritoriálnu integritu svojich členov.
- Úspech Aliancie závisí od spravodlivého zdieľania úloh, rizika a zodpovednosti, ako aj výhod, medzi jednotlivými členmi.
- NATO bude v plnom rozsahu využívať svoje väzby na ostatné krajiny a organizácie, aby im pomáhala predchádzať a zmiernovať dopady kríz.
- Stabilita, transparentnosť, predvídateľnosť, nižšia úroveň výzbroje a verifikácia, ktorá je možná na základe dohôd o kontrole zbrojenia a nešírení

zbraní, podporujú politické a vojenské úsilie NATO dosiahnuť svoje strategické ciele.

- Pri plnení svojich cieľov a základných bezpečnostných úloh bude Aliancia naďalej rešpektovať legitímne bezpečnostné záujmy ostatných a snažiť sa o mierové riešenie sporov, tak ako je to uvedené v Charte Organizácie spojených národov.

Ako už naznačujú tieto tvrdenia, Aliancia potrebuje novú Strategickú koncepciu, ale nevyžaduje celkovú zmenu. Základná identita NATO, ktorou je organizácia, ktorá prepožičiava demokratickým ideálom svaly a kostru, ostáva nemenná. Avšak NATO v roku 2020 nebude tým istým, ako NATO roku 1950, 1990 alebo dokonca v roku 2010. S tým, ako Aliancia dospieva, musí sa pripraviť na konfrontáciu širokého spektra nových ohrození.

Pohyb smerom k NATO 2020

Opätovné potvrdenie základného záväzku NATO: Kolektívna obrana. Základný záväzok NATO – zosobnený v článku 5 Severoatlantickej zmluvy – sa nemení, ale forma požiadavky na splnenie tohto záväzku sa časom zmenila. Aby mohol stať dôveryhodným, tento sľub chrániť členské štáty pred ozbrojenou agresiou musí byť založený nie len na vojenských spôsobilostiach, ale tiež na plánovaní reakcií na nepredvídané situácie, sústredených cvičeniach, pripravenosti síl a správnej logistiky potrebnej na ochranu sebedovetia spojencov pri minimalizácii pravdepodobnosti zlého odhadu na strane potenciálnych protivníkov.

Ochrana pred nekonvenčnými hrozbami. Za predpokladu, že NATO si naďalej udrží ostražitosť, je šanca priameho vojenského útoku na hranice Aliancie malá, aspoň v predvídateľnej budúcnosti. Zistili sme sa však, že v súčasnej dobe by sa mohli skôr objaviť menej konvenčné hrozby voči Aliancii z väčšej vzdialenosti, ktoré by mohli predstavovať hrozbu pre bezpečnosť doma. Medzi tieto hrozby patria útoky zbraňami hromadného ničenia, teroristické útoky a aktivity zamerané na poškodenie spoločnosti prostredníctvom kybernetických útokov alebo nezákonného narušenia kriticky dôležitých prepravných trás. Na ochranu pred týmito hrozbami, ktoré možno nedosiahnu úroveň útokov spadajúcich pod článok 5, musí NATO upraviť svoj prístup k obrane územia Aliancie a zároveň rozšíriť svoje schopnosti zviazať vo vojenských operáciách a všeobecnejších bezpečnostných misiách mimo svojich hraníc.

Vytvorenie smerníc pre operácie mimo hraníc Aliancie. NATO určite nie je jediným riešením všetkých problémov, ktoré sa dotýkajú medzinárodnej bezpečnosti. NATO je regionálnou, ale nie globálnou organizáciou; jeho právomoc a zdroje sú limitované a nemá žiadnu potrebu zapájať sa do misií, ktoré úspešne dokážu zvládnuť iné inštitúcie alebo krajiny. Primerane tomu by nová Strategická koncepcia mala dopredu popísať smernice pre NATO pre situácie keď bude prijímať rozhodnutia o tom, kedy a kde má používať svoje zdroje mimo hraníc Aliancie.

Vytvorenie podmienok pre úspech v Afganistane. Misia NATO v Afganistane je najväčšou, o akú sa kedy Aliancia pokúsila. Do tejto operácie prispieva každý spojenc a mnohí nedávno zvýšili svoju účasť. Krajiny NATO tiež štedro prispievajú na hospodársky a politický rozvoj krajiny. Aliancia sa zaviazala vybudovať Afganistan, ktorý bude stabilný a ktorý nebude slúžiť ako základňa pre medzinárodné teroristické aktivity. Na dosiahnutí tohto strategicky dôležitého cieľa by mala naďalej spolupracovať so svojimi partnermi. Z pohľadu do budúcnosti môže Afganistan poslúžiť ako bohatý zdroj získaných skúseností. Mnohé z princípov, ktoré by mali byť obsiahnuté v novej Strategickej koncepcii vychádzajú z faktov. Medzi ne patrí požiadavka na súdržnosť Aliancie, potreba jednotného velenia, hodnota efektívneho plánovania a verejnej diplomacie, vhodný komplexný civilno-vojenský prístup a potreba nasadiť sily v strategickej vzdialenosti na dlhšie časové obdobie.

Konzultácie na predchádzanie alebo zvládanie kríz. Berúc do úvahy meniaci sa charakter a rastúcu rôznorodosť hrozieb bezpečnosti členských štátov by spojenci mali kreatívnejšie a pravidelnejšie využívať možnosti konzultácií uvedené v článku 4. Tieto konzultácie, ktoré zdôrazňujú funkciu Aliancie ako politického spoločenstva, môžu mať význam v predchádzaní ako aj vo zvládaní kríz a nie je potrebné čakať až na bezprostrednú hrozbu spadajúcu pod článok 5. V každom prípade sú konzultácie jednoznačne vhodné na posúdenie nekonvenčných hrozieb a situácií, ktorí si môžu vyžadovať okamžitú medzinárodnú reakciu. Článok 4 predstavuje príležitosť pre výmenu informácií, podporu konvergencie názorov, vyhnutie sa nepríjemným prekvapeniam a vyčistenie cesty pre úspešné opatrenia – či už ide o aktivity diplomatickej, preventívnej, nápravnej alebo donucovacej povahy.

Nová éra Partnerstiev. Nová Strategická koncepcia musí zohľadniť, že ako sa NATO blíži k roku 2020, vo všeobecnosti nebude operovať osamote. Partnerstvá, so všetkou rôznorodosťou, sa budú nachádzať v stredobode dennej práce Aliancie. Aby

vyťažilo z tejto reality čo najviac, NATO sa musí usilovať o vyjasnenie a prehĺbenie vzťahov s kľúčovými partnermi, vytvoriť nové partnerstvá tam kde je to vhodné, rozšíriť škálu partnerských aktivít a uvedomovať si, že každý partner a partnerstvo si vyžaduje osobitý prístup.

Participácia na komplexnom prístupe ku komplikovaným problémom. Zdravé partnerstvá otvárajú pre NATO príležitosť pracovať na riešení komplikovaných problémov, ktoré majú dopad na jeho bezpečnosť; vo väčšine prípadov bude preferovanou metódou postup, ktorý kombinuje vojenské a civilné elementy. NATO je silné a všestranné, avšak v žiadnom prípade nie je vhodné vybavené na každú úlohu. Ostatné organizácie, vlády krajín a nevládne subjekty môžu prebrať vedúcu rolu pri dosahovaní takých pre život dôležitých cieľov ako sú hospodárska obnova, politické zmierenie, zlepšenie kvality vládnutia a posilnenie občianskej spoločnosti. Podľa potrieb ktoréhokoľvek špecifického prípadu, NATO môže vystupovať v úlohe hlavného organizátora pri spoločnom úsilí alebo ako zdroj špecializovanej pomoci alebo v inej doplňujúcej úlohe.

Vzťah s Ruskom. Partnerstvo medzi NATO a Ruskom bolo založené ako prostriedok posilňovania bezpečnosti v Euroatlantickom regióne; Aliancia ostáva zaviazaná tomuto cieľu. Hlavné fórum pre komunikáciu prostredníctvom Aliancie bola Rada NATO – Rusko (NRC). Zámerom tejto platformy, ktorá nebola v minulosti vždy primerane využívaná, bolo aby poskytovala prostriedok na predchádzanie kríz, analýzy udalostí, skúmania nových nápadov a na dohodu pri spoločných akciách pri riešení spoločných obáv. Hoci Aliancia nepredstavuje vojenskú hrozbu pre Rusko a takisto nepovažuje Rusko za vojenskú hrozbu Aliancie, na obidvoch stranách pretrvávajú pochybnosti o úmysloch a politikách tej druhej strany.

V súlade so Zakladajúcou listinou medzi NATO a Ruskom, nová Strategická konceptia by mala zdôrazniť túžbu NATO pomáhať pri budovaní Euroatlantického bezpečnostného poriadku na báze spolupráce, ktorý zahŕňa spoluprácu s Ruskom v oblasti bezpečnosti. S týmto princípom na zreteli by NATO malo sledovať politiku angažovania Ruska a zároveň uisťovať všetkých spojencov o tom, že ich bezpečnosť a záujmy budú obhajované. Pre tento účel by Aliancia mala potvrdiť svoju podporu pre NRC (a prizvať Rusko aby tak urobilo tiež) sústreďovaním sa na príležitosti na pragmatickú spoluprácu pri dosahovaní takých zdieľaných záujmov ako sú nešírenie nukleárných kapacít, kontrola zbrojenia, boj s terorizmom, protiraketová obrana, účinné riešenie kríz, mierové operácie,

námorná bezpečnosť a boj proti obchodovaniu s nelegálnymi drogami.

Dvere ostávajú otvorené. Od ukončenia Studenej vojny sa členská základňa NATO rozšírila zo 16 na 28 členov. Táto politika otvorených dverí bola hnacou silou pokroku smerom k Európe, ktorá je jednotná a slobodná a prispela v značnej miere ku kolektívnej bezpečnosti členov Aliancie. Predmetom úvah je ďalšie rozširovanie na západnom Balkáne a v Gruzínsku a na Ukrajine. V súlade s článkom 10 Severoatlantickej zmluvy a s princípmi pre rozširovanie, proces s krajinami, ktoré prejavili záujem o členstvo by mal napredovať tak, ako každá jednotlivá krajina plní požiadavky na členstvo. Nemalo by byť potrebné pripomínať, že NATO je úplne dobrovoľná organizácia.

Nové spôsobilosti pre novú éru (Vojenská transformácia a reforma). Vojenské a politické záväzky NATO budú znamenať veľmi málo, pokiaľ im nebudú zodpovedať spôsobilosti. Strategická konceptia by mala zahŕňať jasnú definíciu obranných priorít a mala by byť sprevádzaná dohodnutou množinou zásadných nových alebo vylepšených spôsobilostí a reforiem. Ozbrojené sily NATO musia mať schopnosť brániť teritórium Aliancie, podnikáť náročné misie v strategických vzdialenostiach, prispievať k bezpečnejšiemu medzinárodnému prostrediu a reagovať na nepredvídateľné okolnosti kedy to bude potrebné a kde to bude potrebné. Z toho vyplýva pretrvávajúca potreba transformovať NATO sily z mocnej, ale statickej polohy z čias Studenej vojny do polohy, ktorá je viac pružná, mobilná a všestranná. Keďže finančné zdroje sú vzácné v každom hlavnom meste členov NATO, Aliancia musí tiež prijať pevný záväzok k premyslenejšiemu nakladaniu s finančnými prostriedkami prostredníctvom rôznych opatrení, zameraných na efektívnosť a reformu.

Politika nukleárných zbraní: Solidarita v úsilí o mier. Pokiaľ budú existovať nukleárne zbrane NATO by malo naďalej udržiavať bezpečné a spoľahlivé nukleárne sily, so široko zdieľanou zodpovednosťou za nasadenie a prevádzkovú podporu, na minimálnej úrovni, ktorú si vyžaduje prevládajúce bezpečnostné prostredie. Akákoľvek zmena tejto politiky, vrátane geografického rozloženia nukleárných prostriedkov NATO v Európe by mala byť realizovaná, tak ako všetky významné rozhodnutia, s účasťou všetkých členov.

Strategická konceptia by mala takisto potvrdiť podporu v plnej miere zo strany NATO pre úsilie na zabránenie šíreniu nukleárných zbraní, zabezpečiť aby sa s nukleárnym materiálom nakladalo

bezpečným spôsobom a aby sa dosiahol pokrok smerom k svetu bez strachu z nukleárnej vojny. V tomto duchu Aliancia obmedzila dramatickým spôsobom typy a počty sub-strategických nukleárnych síl v Európe a mala by privítať konzultácie s Ruskom pri dosahovaní zvýšenej transparentnosti a ďalších vzájomných redukcii.

Protiraketová obrana ako nová úloha. Ochrana proti hrozbe možného raketového útoku zo strany Iránu bola pri zrode niečoho, čo sa stalo pre NATO nevyhnutnou vojenskou misiou. Rozhodnutie prezidenta Obamu nasadiť fázovanú adaptívnu protiraketovú obranu poskytne efektívnejšie, rýchlejšie a spoľahlivejšie krytie, než tomu bolo v predchádzajúcich návrhoch. Takisto to umiestni protiraketovú obranu plne do kontextu NATO, s účasťou otvorenou všetkým členom a ochranou pre všetkých členov. Protiraketová obrana je najúčinnějšía vtedy, keď je spoločným úsilím a teda spolupráca v rámci Aliancie a medzi NATO a jeho partnermi (obzvlášť Ruskom) je veľmi žiaduca.

Odozva na stúpajúce nebezpečenstvo kybernetických útokov. NATO musí zrýchliť svoje úsilie pri reagovaní na nebezpečenstvo kybernetických útokov ochranou svojich vlastných komunikačných a veliteľských systémov, pomáhať spojencom zlepšovať ich schopnosti predchádzať útokom a obnoviť prevádzku po útokoch a vyvinúť škálu spôsobilostí kybernetickej obrany, zameraných na účinné odhalovanie a odstrašovanie.

Implementácia reforiem na vytvorenie agilnejšej Aliancie. Strategická koncepcia by mala splnomocniť a nabádať Generálneho tajomníka aby naplnil agendu ďalekosiahlych administratívnych a iných reforiem, zameraných na vytvorenie Aliancie, ktorá je šťihlejšia, schopnejšia prijímať včasné rozhodnutia a ktorá je efektívnejšia a úspornejšia.

Vyrozprávanie príbehu NATO. Pri príprave novej Strategie koncepcie by Spojenci mali mať na zreteli to ako bude takýto dokument čítaný nielen v rámci Euroatlantického spoločenstva ale v každom regióne. Obyvateľstvu členských krajín NATO treba pripomenúť, že Aliancia slúži ich záujmom prostredníctvom bezpečnosti, ktorú poskytuje; obyvateľstvo mimo krajín NATO musí vedieť, že organizácia a jej partneri pracujú každý deň na tom aby budovali bezpečnejší svet.

Vízia a účel

V porovnaní s prvými desaťročiami existencie, v období rokov 2010 a 2020 NATO bude pravdepodobne pôsobiť menej často na centrálnom javisku svetových udalostí. Namiesto toho prevezme na seba škálu úloh, niekedy vo vedúcej úlohe, inokedy v podpornej činnosti a bude zdieľať svetlo reflektorov s partnermi a priateľmi. Avšak neustále sa bude mať na pozore pred nebezpečenstvami, ktoré budú hroziť blízko k domovu, zatiaľ čo bude udržiavať dlhodobý dôraz na spôsob akým reagovať na nebezpečenstvá, ktoré sa môžu vynoriť vo vzdialených lokalitách. Pre Alianciu 60-tych rokov obrana a détente boli dve strany tej istej mince. Pre NATO v roku 2020 je ten dvojitý imperatív zabezpečenie bezpečnosti pre svojich členov a dynamické angažovanie sa mimo teritória členských štátov za účelom minimalizácie hrozieb.

Aby uspelo, NATO musí preukázať udržateľný záväzok a zjednotené úsilie svojich členov. Miesto pri stole NATO nie je nárok, ale pretrvávajúca zodpovednosť, ktorú musí každý Spojenec plniť. Spoločne musí Aliancia zhromaždiť svoje zdroje, ktoré sú potrebné na plnenie záväzkov spolu so spôsobilosťami tak aby celá škála hrozieb jej bezpečnosti neboli len odvrátené ale aj porazené a zneškodnené.

Pri pohľade do budúcnosti vieme, že globálne a regionálne riziká si prirodzene zaslúžia pozornosť NATO, ale nesmieme nikdy dopustiť aby tieto nestále obavy niekedy definovali túto organizáciu. V roku 1949 ustanovujúci členovia založili NATO nie preto, že sa obávali niektorých síl, ale preto že mali dôveru jeden v druhého a v demokratické hodnoty, ktoré vyznávali. Počas rokov, ktoré odvtedy uplynuli predstavitelia spojencov zistili, že Aliancia sa musí neustále prispôbovať požiadavkám politickej a technologickej zmeny, ale takisto zistili, čo je potrebné zmeniť. Strategická koncepcia NATO musí byť postavená od začiatku do konca na ideáloch NATO, ktoré boli definované pri jeho vzniku.

ČASŤ DRUHÁ: ĎALŠIA ANALÝZA A ODPORÚČANIA

Kapitola 1: Bezpečnostné prostredie

Pozadie

Severoatlantická aliancia dokázala dodnes, prostredníctvom svojej politiky a aktivít vytvoriť zónu bezpečnosti, mieru a relatívnej prosperity vo svete, ktorý je búrlivejší a menej stabilný ako v roku 1999, teda v období, kedy bola prijatá ostatná Strategická koncepcia aliancie. Aliancia zostáva základom stability euroatlantického regiónu vďaka svojej politickej súdržnosti, záväzku spoločnej obrany a širokej škále spôsobilostí. Za posledné dve desaťročia do svojich radov prijala dvanásť nových krajín zo strednej a východnej Európy, rozvinula nové partnerstvá a uskutočnila množstvo misií, ktoré denne prispievajú nielen k bezpečnosti členských krajín, ale zároveň i k bezpečnosti celého sveta.

V súčasnosti je veľmi zložité predpokladať vývoj bezpečnostného prostredia v nasledujúcom desaťročí. To by však nemalo byť žiadnym prekvapením. Svedkami nepredvídaných udalostí veľkého geopolitického významu sme sa stali dokonca aj počas studenej vojny, teda obdobia, keď boli pravidlá politickej hry viac-menej pevne stanovené. Dnes celkovú neistotu umocňujú najmä tieto faktory:

- Šírenie jadrových zbraní a ďalších zbraní hromadného ničenia;
- Ambície medzinárodných teroristických skupín;
- Pretrvávajúce ničivé regionálne, národné, etnické a náboženské rivalít;
- Celosvetovo zvyšujúca sa závislosť na potenciálne zraniteľných informačných systémoch;
- Snaha o ovládnutie zdrojov ropy a ďalších strategických surovín (v dôsledku toho zdôraznenie námornej bezpečnosti);
- Demografické zmeny, ktoré môžu ovplyvniť globálne problémy, ako chudoba, hlad, nelegálna migrácia a pandemické choroby;
- Nahromadenie následkov degradácie životného prostredia, klimatické zmeny.

Analýza

Napriek hektickosti a nevyspytateľnosti moderného sveta dnes zdroje stability skutočne existujú. Severoatlantická aliancia je prirodzene jedným z nich. K takýmto zdrojom však patrí najmä široká sieť ekonomických a politických prepojení, ktorá spája najväčšie svetové mocnosti. Niektoré z globálnych inštitúcií, ktoré boli založené v minulých desaťročiach, sú dnes možno označované za staromódne, ale napriek tomu stále poskytujú platformu pre riešenie medzinárodných sporov v súlade s medzinárodným právom. I keď je dnes šírenie jadrových zbraní čoraz väčším problémom, prominentní medzinárodní lídri trvajú na jeho zastavení. Čína, Brazília, India, všetky svetové mocnosti dneška a budúcnosti, presadzujú svoj rastúci vplyv mierovým spôsobom. NATO teda môže prijímať opatrenia pre nasledujúce desaťročia s vedomím, že jeho túžba žiť v súlade s ostatnými je, ak nie všeobecne, tak aspoň prevažne, zdieľaná. Naša budúcnosť je bezpochyby plná predvídateľných, ale aj neznámych nebezpečenstiev, preto by sme nemali brať na ľahkú váhu základy pre ďalší pokrok, ktoré vytvorili naši predchodcovia.

Globálne trendy. Niektoré zmeny, ktoré ovplyvnia medzinárodné bezpečnostné prostredie v nasledujúcom desaťročí môžeme predvídať, no prirodzene nie všetky. Avšak takmer určite naberú na svojej intenzite faktory, ktoré spadajú pod hlavičku globalizácie. To môže viesť k rapídному, doteraz nevídanému rastu v cezhraničných tokoch tovarov, služieb, ľudského kapitálu, technológií, ideí a zvykov, kriminality či zbraní. Toto rozšírenie vzájomnej závislosti privedie krajiny k doposiaľ najväčšej vzájomnej blízkosti, zároveň ale nemusí nevyhnutne nastoliť všeobecnú túžbu po mieri. Globalizácia nám doposiaľ ukázala tendenciu vyzdvihovania niektorých silných a marginalizáciu ostatných slabých a zväčšila napätie medzi identitou jednotlivca a skupiny. Napriek tomu, že globalizácia dnes prispieva k stabilnému rastu ekonomických záujmov zdieľaných medzi krajinami, globalizácia nie je istým liekom proti medzinárodnému podozrievaniu a rivalite.

Z bezpečnostného hľadiska je najpodstatnejším fenoménom našej éry vzájomná závislosť. Udalosti na jednej strane sveta môžu mať svoje následky či ozveny kdekoľvek inde. Anarchia v jednej krajine tak môže vytvoriť útočisko pre teroristov, ktorí z nej riadia svoje akcie po celom svete. Národ, ktorý sa vymkne spod kontroly globálneho poriadku či noriem, môže

vytvorí precedens, na ktorý sa začnú ďalšie krajiny odvolávať. Kybernetický útok, ktorý spôsobí chaos v jednom meste, môže byť inšpiráciou pre kriminálnikov v ďalšom. Vďaka rozšíreniu moderných médií majú teroristické alebo pirátske skupiny svoju vlastnú reklamu a NATO, keď akokoľvek a kdekoľvek koná (či nestihne konať), je hneď vystavené očiam svetovej verejnosti.

Severoatlantická aliancia musí po skončení studenej vojny nájsť svoje miesto vo svete, ktorý je síce menej centralizovaný, ale zároveň omnoho komplikovanejší. Jej nová rola bude ovplyvnená vykryštalizovaním sa nových špecifických hrozieb z obrovského množstva možností. Tieto hrozby môžu smerovať na územie Aliancie alebo byť zamerané na jej občanov, ekonomiky, infraštruktúru, vojenské jednotky alebo dokonca na jej hodnoty. Tieto hrozby môžu prísť vo forme konvenčných útokov či provokatívnych vyjadrení, ktoré sú prostriedkom politického vydierania. Môžu prísť vo formách nám už dobre známych ale aj v hybridných variáciách, ktoré kombinujú utajenú činnosť teroristických skupín so silou bežne spájanou so štátom - napríklad získaním alebo ukradnutím zbraní hromadného ničenia.

Severoatlantická aliancia, ako aktér globálneho významu a postavenia, môže čeliť výzvam, ktoré priamo nemusia súvisieť s jeho bezpečnosťou, ale stále sa týkajú jeho členských krajín a obyvateľov. Tieto výzvy môžu zahŕňať humanitárne dôsledky zlyhania štátov, devastácie spôsobenej prírodnou katastrofou alebo nebezpečenstvá vyvolané genocídou či iným masívnym porušovaním ľudských práv.

Menej predvídateľnou je možnosť, akou výskum a pokrok zmení technologické bojové pole. Aliancia a spojenci by mali byť ostražití pred potenciálnym rušivým rozvojom v tak dynamických odvetviach akými sú informačné a komunikačné technológie, v poznávacích a biologických vedách, robotike a nanotechnológii. Najničivejšie obdobie histórie ľudstva nastane vtedy, keď zmysel agresie získa náskok pred umením viesť vojnu.

Regionálne trendy. NATO, ako aj EÚ, naďalej zostávajú centrálnymi piliermi stability a spolupráce v euroatlantickom regióne. Táto oblasť sveta má síce rôzne problémy, ale pravdepodobnosť vojenského konfliktu, či už medzinárodného, alebo občianskeho, je relatívne nízka. Dlhoveké nezhody pretrvávajú na Kaukaze a Balkáne, a tieto regióny si budú vyžadovať trvalú medzinárodnú pozornosť. Spolupráca v rámci regiónu bude základom pre vysporiadanie sa s

nadnárodnými problémami ako obchodovanie so zbraňami, drogami alebo obchodom s bielym mäsom. Lídri musia mať zároveň na pamäti hrozbu doma vyvolaného terorizmu.

Rusko bude vďaka svojej veľkosti a významu hrať aj naďalej prominentnú rolu vo formovaní euroatlantického bezpečnostného prostredia. Pozitívny je fakt, že Rusko ukázalo stúpajúcu ochotu podpory vzdušného a pozemného zásobovania síl Aliancie v Afganistane a so Spojenými štátmi podpísalo zmluvu o kontrole zbrojenia. Zároveň vyjadrilo silnú kritiku terorizmu, pirátstvu a ďalšiemu šíreniu jadrových zbraní. Skúsenosť nám však hovorí, že Moskva si niektoré fakty zvykne interpretovať iným spôsobom ako Aliancia. Moskva vyjadrila znepokojenie nad minulým a prípadným ďalším rozširovaním Aliancie, kým spojenci podozrievajú Rusko zo zámerného politického a ekonomického zastrašovania. Táto kombinácia spoločných záujmov a zmiešaných pocitov zároveň volá po aktívnej politike a konštruktívnom dialógu medzi oboma stranami.

Strategická koncepcia môže byť vodiacim nástrojom v zjednotení názorov členov Aliancie na Rusko, vyjasnením zámerov členských krajín voči Moskve a môže položiť základ pre skutočnú spoluprácu. Pretože budúcu politiku Moskvy voči Aliancii je ťažké predvídať, spojenci musia sledovať cieľ spolupráce a zároveň sa chrániť pred možnosťou, ak by sa Rusko rozhodlo pohnúť nepriateľským smerom.

Niektoré stredoázijské vlády privítali a podporili angažovanosť NATO v Afganistane ako príspevok k regionálnej stabilite. Je zjavné, že trvalá povstalecká vojna v tejto krajine má svoje dôsledky aj za hranicami - počnúc susedným Pakistanom, ktorý čelí vážnej a stále rastúcej vlastnej teroristickej hrozbe. Budúce smerovanie týchto dvoch krajín bude určovať, či nebezpečenstvo, ktoré dnes predstavuje Al-Káida a jej spojenci bude postupne strácať na intenzite. Je evidentné, že podpora týchto teroristických organizácií je nízka, no nízka je aj dôvera verejnosti vo vládne inštitúcie. Politické reformy a zlepšené vládnutie môžu byť významnými prispievateľmi k zdravšiemu bezpečnostnému ovzdušiu strednej Ázie. Ak sa tieto zmeny neuskutočnia, región môže predstavovať potenciálne nebezpečenstvo pre celý svet.

V regióne Blízkeho východu ovplyvňujú bezpečnosť Aliancie tri dôležité a navzájom súvisiace trendy: 1) pokračujúce násilie extrémistických skupín; 2) vrejúce arabsko-izraelské napätie; a 3) politika iránskeho

režimu a jeho neochota akceptovať rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN v súvislosti s jeho jadrovým programom. Snahy Iránu o obohatenie jadrového paliva, vyvíjanie nukleárných zbraní a hromadenie rakiet dlhého doletu môžu v blízkej budúcnosti vytvoriť hrozbu v zmysle článku 5 Washingtonskej zmluvy. V tejto súvislosti, Iránsky program konvenčných zbraní, zvlášť riadené strely na ničenie lodí, zväčšujú pochybnosti o bezpečnosti kritických námorných obchodných trás. V súvislosti s množstvom diplomatických aktivít smerom k Iránu a zároveň so záhadnosťou skutočných zámerov Teheránu je nejasné, či hrozby predstavované Iránom sa v budúcnosti znásobia, alebo naopak, vymiznú. Aliancia by však mala urobiť všetko, čo je v jej silách, aby nastala tá druhá možnosť, musí sa však pripravovať na prvú.

V ázijsko-pacifickom regióne, najväčšie mocnosti - Japonsko, Kórejská republika, Čína, India a Austrália, považujú regionálnu stabilitu za svoj záujem a všeobecne podporujú medzinárodne uznané normy. Dva primárne zdroje nestability sú dlhotrvajúce – rivalita medzi Indiou a Pakistanom a nebezpečná vláda Kórejskej ľudovodemokratickej republiky (KĽDR). Jadrový program severnej Kórei si vyžaduje osobitnú pozornosť.

Afrika v posledných rokoch zaznamenala dôležitý ekonomický rast sprevádzaný značným pokrokom v boji proti občianskemu násiliu, šíreniu chorôb a neefektívnej vláde. Avšak množstvo vážnych problémových miest zostáva, s dôrazom na Demokratickú republiku Kongo, Somálsko a Sudán. Hoci sú lídri v regióne pripravení riešiť ich vlastné problémy prostredníctvom Africkej únie, Aliancia môže byť požiadaná o pomoc prostredníctvom misí na udržanie mieru, aktivít boja proti terorizmu a vojenským výcvikom.

Región Latinskej Ameriky a Karibiku, ako aj Severná Amerika, má svoj podiel výziev, pričom kriminalita je z nich najprominentnejšia. Organizácia amerických štátov je základnou organizáciou pre oba kontinenty. S výnimkou možných humanitárnych katastrof je ťažké predvídať priamu angažovanosť NATO v tomto regióne.

Záver:

- Konvenčná vojenská agresia voči Aliancii alebo jej členom je nepravdepodobná, ale nemôže byť úplne ignorovaná.

- Najpravdepodobnejšie hrozby pre NATO v nasledujúcom desaťročí sú nekonvenčné, zvlášť tieto tri: 1) útok balistickou raketou (či už jadrovou alebo inou); 2) útoky medzinárodných teroristických skupín; a 3) kybernetické útoky rôznej intenzity. Rizikom je aj množstvo ďalších hrozieb, vrátane narušenia energetických a námorných dodávkových trás, ničivých následkov globálnych klimatických zmien a finančná kríza.
- Nebezpečenstvo predstavované netradičnými hrozbami má zjavný dopad na pripravenosť Aliancie, vrátane jej vlastnej definície bezpečnosti, definovania útoku v zmysle článku 5, stratégie odstrašenia, potreby jej vlastnej vojenskej transformácie, schopnosti rýchleho rozhodovania a tiež jej spoliehania sa na krajiny a organizácie mimo jej hraníc.

Kapitola 2: Kľúčové úlohy

Pozadie

Základná úloha NATO, vytýčená v Severoatlantickej zmluve, je „zabezpečovať slobodu, spoločné dedičstvo a civilizáciu“ jeho členov. Signatári zmluvy navrhli tento cieľ dosiahnuť spojením „svojich snáh o kolektívnu bezpečnosť a zachovaním mieru a bezpečnosti“. Tieto kroky vždy vyžadovali, aby Aliancia vykonávala isté základné úlohy, ktorých povaha sa vyvíjala spolu so zmenami medzinárodného bezpečnostného prostredia. Ako sa počas posledných dvoch desaťročí zväčšovali hrozby voči euro-atlantickému regiónu čo do premenlivosti a rôznorodosti, NATO započalo nové a rozsiahlejšie misie, ktoré by si bolo ťažké predstaviť v roku 1949. Avšak tieto úlohy sú plne konzistentné s pôvodným cieľom zabezpečovania slobody členov Aliancie.

Analýza a odporúčania

Je veľmi dôležité, aby sa Spojenci zhodli na týchto základných úlohách a na potrebe udržať spôsobilosti pre ich napĺňanie. NATO je dnes aktívnejšie ako kedykoľvek predtým, i keď jeho rola pri zabezpečovaní bezpečnosti nie je pre mnohých taká viditeľná ako počas Studenej vojny. Nová Strategická koncepcia ponúka príležitosť na zosúladenie rozdielných pohľadov a vyrovnanie sa s novými situáciami. Za týmto účelom, opätovné vytýčenie základných úloh Aliancie, je nutným prvým krokom.

Odporúčanie:

1. Skupina Expertov odporúča, aby Strategická koncepcia z roku 2010 zdôraznila nasledujúce 4 základné úlohy:

Po prvé, Aliancia si musí udržať schopnosť odstrašenia a obrany členských štátov proti akejkoľvek hrozbe agresie. Tento záväzok, obsiahnutý v článku 5 Severoatlantickej zmluvy, by mal byť znovu jednoznačne potvrdený. Zároveň musia plánovači NATO nevyhnutne uznať, že potenciálne zdroje hrozieb v zmysle článku 5 sa rozšírili a v súčasnosti zahŕňajú nebezpečenstvá, ktoré by sa mohli vyskytnúť vnútri, ale aj za hranicami, euro-atlantického regiónu. NATO musí byť pripravené ochrániť (a odstrašiť) takéto hrozby bez ohľadu na miesto ich vzniku.

Prírodzene, nie je nič nejasné na cezhraničnom vojenskom útoku kombinovanými ozbrojenými silami nepriateľskej krajiny. Avšak, veľmi ľahko môžu vzniknúť pochybnosti, či nekonvenčné nebezpečenstvá, ako kybernetické útoky alebo dôkazy, že teroristi plánujú útoky, spúšťajú mechanizmus kolektívnej obrany podľa článku 5. V takomto prípade bude musieť rozhodnúť Severoatlantická rada na základe povahy, zdroja, rozsahu a iných aspektov konkrétnej bezpečnostnej výzvy. Pre účely plánovania by malo NATO predpokladať, že vážne hrozby sa budú vskutku zhmotňovať; na základe toho by preto mali byť nastavené prípravy na odhaľovanie, odstrašovanie a odpoveď. Tieto prípravy, ktoré by mali zahŕňať adekvátne spôsobilosti, primerané výcvikové cvičenia, informačné stretnutia a strategické zhodnotenia, musia v plnom rozsahu korešpondovať s potenciálnymi hrozbami v zmysle článku 5.

Druhou základnou úlohou NATO by malo byť prispievanie k širšej bezpečnosti celého euroatlantického regiónu. Tak, ako má majiteľ domu záujem na bezpečnosti svojej štvrte, tak má NATO dôvod zaoberať sa stabilitou regiónu, ktorého je súčasťou. Pred 40 rokmi, Harmelova správa NATO stanovila, že „najzákladnejším politickým cieľom Aliancie je dosiahnuť spravodlivý a mierový poriadok v Európe spojený s primeranými bezpečnostnými zárukami“. Po páde Železnej opony prijalo NATO cieľ vytvoriť zjednotenú slobodnú Európu, ktorá existuje v mieri. Počas ostatných dvadsiatich rokov, lídri z Aliancie i mimo nej, spravili značný pokrok smerom k tomuto cieľu. Druh bezpečnosti, ktorú požívala Západná Európa počas posledného polstoročia, sa rozšírila na Strednú a Východnú Európu. V každom prípade, úloha budovania stabilného poriadku v Európe ešte nie je úplne ukončená.

NATO funguje ako dôležitý pilier euroatlantickej bezpečnosti. Pritom nefunguje ani v izolácii od iných organizácií, ani ako dominantná sila. Nová Strategická koncepcia NATO musí identifikovať primeranú úlohu NATO ako obhajcu svojich vlastných záujmov a prispievateľa k mieru v každej časti regiónu. Úzka spolupráca Aliancie na Balkáne s EÚ, OSN a Organizáciou pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE) je vynikajúcim príkladom toho, ako môže NATO spolupracovať s inými inštitúciami pri šírení blaha občanov naprieč kontinentom.

Množstvo prvkov sa spája vo výkone tejto základnej úlohy, vrátane partnerstiev NATO s krajinami a organizáciami pri podpore a dodržiavaní svojich princípov, ktoré poskytujú rámec pre to, ako by mali vlády v regióne konať vo vzájomných vzťahoch a vo vzťahu k svojim občanom. Tieto princípy, ktoré siahajú až ku Helsinskému dohovoru (1975), nachádzajú svoju dnešnú formu v Charte pre európsku bezpečnosť, ktorá bola podpísaná v Istanbule (1999). NATO tiež prispieva k stabilite prostredníctvom svojej politiky otvorených dverí, ktorá bola v Európe dôležitým impulzom pre demokraciu, mierové urovanie sporov a rešpektovanie ľudských práv. Navyše, diplomatické styky NATO s Ruskom, Ukrajinou, Gruzínskom, ďalšími krajinami Kaukazu a ďalšími nečlenskými štátmi ukazujú, že národy nemusia byť súčasťou Aliancie, aby sa zúčastnili projektov NATO, z ktorých budú profitovať všetci.

Treťou základnou úlohou NATO je slúžiť ako transatlantický nástroj pre bezpečnostné konzultácie a krízový manažment týkajúci sa všetkých záležitostí, ktorým Aliancia čelí. Ako jediné zmluvné spojenie medzi Severnou Amerikou a Európou, NATO zostáva hlavným miestom pre tieto funkcie a napĺňanie spoločných bezpečnostných a obranných záväzkov jeho členov. Táto úloha odráža ako politickú, tak i vojenskú dimenziu Aliancie a zasluhuje si viac pozornosti vo svetle rozmanitosti bezpečnostných hrozieb dneška a rozsiahlych perspektív aktuálneho členstva organizácie. Nakoniec, keď bola napísaná ostatná Strategická koncepcia, Aliancia mala oveľa menej členov na pobreží Jadranského, Čierneho a Baltického mora.

Aliancia má záujem v ochrane globálnych záchranných lán, ktoré udržiavajú moderné spoločnosti, a v presadzovaní bezpečnosti a stability aj za svojimi aktuálnymi hranicami. Táto úloha bude, podľa všetkého, vykonávaná v spolupráci so jej partnermi. Aj keď vojenské nástroje NATO nie sú vždy dokonale uspôsobené na takéto výzvy, článok 4 poskytuje nevyhnutný mechanizmus na

identifikovanie oblasti spoločného záujmu, navrhujúc primeranú odpoveď a koordinujúc akcie NATO s partnerskými organizáciami a štátmi. Za týmto účelom musí Aliancia ďalej zdokonaľovať spôsobilosti svojho krízového manažmentu, vrátane schopností identifikovať a pristupovať k objavujúcim sa rizikám, znovu uistiť členské štáty a podniknúť krízové operácie v rámci, na, alebo aj za svojimi hranicami.

Nakoniec, ako bude zrejmé v ďalšej kapitole, skupina expertov verí, že zlepšenie záberu a manažmentu partnerstiev sa stalo dostatočne dôležitým na to, aby bolo označené za štvrtú základnú úlohu, i keď reprezentuje ani nie tak účel, ako prostriedky, akými by základné ciele mali byť dosiahnuté.

Kapitola 3: Partnerstvá

Pozadie

Uplynulé roky vytvorili potrebu väčšej flexibility pre NATO spôsobujúc, že Aliancia sa častejšie obracala k partnerom pre pomoc v súvislosti s odpoveďami na hrozby a v súvislosti s čo najefektívnejším využívaním jej zdrojov. Produktívne vzťahy s ostatnými krajinami a organizáciami umožnili NATO, aby bolo viac bdelé, lepšie pripravené a chytřejšie vo vlastných krokoch. Aj keď formálne partnerské dohody NATO začali v Európe, odvtedy sa už rozšírili do Stredomoria a na Blízky východ. Navyše niektoré krajiny participujú v misiách NATO, aj keď nespádajú do žiadnej formálnej partnerskej štruktúry a tieto sú označovaní ako operační partneri.

V budúcich misiách, ako v súčasnosti v Afganistane, môže Aliancia efektívne fungovať ako časť širokej siete bezpečnostných poskytovateľov, v ktorej sa nachádzajú viacerí medzinárodní hráči, prijímajúc komplexný prístup k riešeniu jednotlivého problému. Táto koncepcia tímovej práce by nemala byť zle pochopená. Niektorí interpretujú „komplexnosť“ ako túžbu NATO získať dominantnú a globálnu pozíciu, alebo ako postavenie civilných organizácií pod vojenskú kontrolu. Toto však nie je podstata: komplexný prístup nie je o hierarchii, ale o uvedomení si, že bezpečnosť má vojenské, politické, ekonomické a sociálne dimenzie. Preto bude budovanie bezpečnosti často vyžadovať prácu s efektívnym zoskupením partnerov, aby sa skombinovali rozličné elementy jednotnej, spoločnej stratégie. V závislosti od špecifických okolností bude NATO zohrávať buď vedúcu alebo komplementárnu úlohu. (Kapitola 5 zahŕňa odporúčania pre zlepšenie schopnosti NATO

prispievať ku komplexnému prístupu.)

Analýza a odporúčania

Prvá skupina partnerstiev NATO bola primárne zameraná na zjednodušenie vstupu nových členov do Aliancie. Po vstupe tuctu nových spojencov sa niektoré funkcie začali zmenšovať, zatiaľ čo iné ciele sa zvýšili. Druhá generácia partnerstiev sa zamerala na pridávanie schopností misií v oblastiach ako Balkán a Afganistan. Zmena myslenia je potrebná, aby mohla byť dosiahnutá maximálna hodnota z narastajúcej rozmanitosti a dôležitosti väzieb NATO k organizáciám a vládam. V tomto kontexte je nedávne rozhodnutie Severoatlantickej rady (NAC), aby bola vytvorená osobitá rada na riadenie všetkých partnerstiev, veľmi vítané. Nová Strategická koncepcia môže napomôcť tomuto orgánu uznávajúc, že partnerstvá Aliancie majú rozličný pôvod, slúžia rôznym účelom a reagujú na rozličné očakávania. Každé musí byť skúmané osobitne, aj keď všetky majú potenciál hodnotového nárastu prostredníctvom pokračujúcej adaptácie a vhodnej zmeny.

Odporúčanie:

1. Upevňujúc partnerstvá s organizáciami, NATO by malo preskúmať, či jeho dohody s krajinami alebo skupinami krajín by mohli byť zlepšené jedným alebo viacerými z nasledujúcich spôsobov:
 - navrhnutie novej alebo revidovanej celkovej partnerskej dohody
 - rozšírenie zoznamu partnerských aktivít
 - umožniť väčšie rozlišovanie medzi partnermi v rámci ich vzťahov s NATO
 - uvedenie nových bodov agendy, najmä tých, ktoré môžu viesť k operačnej alebo diplomatickej spolupráci v špecifických projektoch, a
 - úprava procedúr, aby podporili čo najslobodnejšiu výmenu myšlienok

Predtým, ako NATO odporučí takéto kroky, malo by ich podrobne konzultovať so všetkými partnermi, ktorých sa to týka.

Partnerstvo za mier (PfP) a Euroatlantická partnerská rada (EAPC). Zabezpečujú štruktúru pre spoluprácu NATO s partnermi v Európe a Eurázii. Prvé, založené v roku 1994, bolo základným prostriedkom pre

vytvorenie bezpečnostných spojení, zatiaľ čo EAPC bola vytvorená o niekoľko rokov neskôr s cieľom zabezpečiť paralelný politický dialóg. Aj keď PFP je považované za úspešné, EAPC neukázala doposiaľ svoj skutočný potenciál. Rada vznikla, aby umožnila NATO viesť konzultácie s partnerskými krajinami v politických a bezpečnostných otázkach, ale mnoho zúčastnených sa sťažuje, že diskusie v rámci Rady sú príliš strojené a formálne.

Odporúčanie:

1. NATO by malo posilniť bežné a krízové konzultácie s partnermi EAPC v zmysle ustanovení odstavca 8 dokumentu o PFP.

Partnerstvo s Európskou úniou. Európska únia (EÚ) je unikátnym a dôležitým partnerom pre NATO. Tieto dve inštitúcie majú vysoko prekrývajúcu sa členskú základňu a tieto spoločné členské krajiny majú len jednu skupinu ozbrojených síl a jednu skupinu daňových poplatníkov. Aj keď NATO a EÚ majú detailne vymyslený mechanizmus spolupráce, nie vždy to fungovalo, tak ako si predstavovali. Ešte stále expertíza a spôsobilosti, ktoré krajiny vyvíjajú pre EÚ, sú často využívané v misiách NATO a naopak. Členovia majú spoločné záujmy a tak pracujú bok po boku prakticky v každej operácii NATO. Pozerajúc do minulosti, tieto inštitúcie získali mnoho skúseností. Pozerajúc do budúcnosti, vidia spoločnú skupinu problémov.

Celková komplementarita medzi NATO a EÚ bude podstatná ak spojenci vymyslia komplexný a nákladovo efektívny spôsob k bezpečnosti, kde budú obe zapojené v stabilizačnej misii. Lepšia spolupráca môže byť nápomocná v adresovaní nekonvenčných hrozieb ako terorizmus, kybernetické útoky a energetická zraniteľnosť. EÚ bude mať vždy relevantnejšiu expertízu než NATO vo zvrátení nevojenských aspektov takýchto hrozieb, aj keď línia medzi vojenskými a nevojenskými hrozbami sa stáva nejasná. Je potrebné uviesť, že plná komplementarita je možná len vtedy, ak nečlenské krajiny EÚ v rámci NATO a nečlenské krajiny NATO v rámci EÚ budú súhlasiť s rovnakým stupňom transparentnosti a zapojenia v procese tvorby spoločného pôsobenia.

Odporúčania:

1. Nová Strategická koncepcia by mala uznať, že Lisabonská zmluva je predpokladom posilnenia európskych vojenských spôsobilostí a riadiacich štruktúr. Spojenci by mali uvítať tento pokrok a použiť Strategickú koncepciu na upevnenie túžby

NATO pre skutočne komplexné partnerstvo s EÚ, také, ktoré je nákladovo efektívne, ktoré je založené na princípe reciprocity a ktoré obsahuje celý rozmer vzájomných aktivít inštitúcií.

2. V tomto spojení s EÚ by sa mali lídri NATO vyhnúť kategorizovaniu všetkých hrozieb a zodpovedností ako jasne „vojenských“ alebo „nevojenských“. Namiesto toho by mali vychovávať myslenie vnímajúce tieto oblasti ako neustále vyvíjajúce sa. Mnoho situácií bude vyžadovať reakciu, ktorá bude zahŕňať aj silové aj nesilové prostriedky. NATO, EÚ a iní by mali podporovať také spôsobilosti, ktoré pridajú najväčšiu hodnotu k nájdeniu riešenia. V tejto súvislosti by sa malo NATO snažiť dosiahnuť súhlas s lídrami EÚ ohľadne plánu pre pravidelnú spoločnú účasť na stretnutiach, kvalitnejšiu komunikáciu medzi vojenskými štábmami a širšiu spoluprácu v oblasti krízového manažmentu, hodnotenia hrozieb a zdieľania prostriedkov.
3. Lídri NATO a EÚ by mali urobiť všetko, aby predišli nezhodám, ktoré prekážajú efektívnej spolupráci medzi týmito dvoma organizáciami.

Partnerstvo s Organizáciou spojených národov (OSN).

Partnerstvo NATO s OSN je taktiež ústredným, kvôli úlohe, ktorú táto organizácia má v rámci svetového systému a na základe sľubu vernosti (zakotvený v preambule Severoatlantickej zmluvy) „s cieľmi a princípmi Charty OSN.“ Mandát Bezpečnostnej rady – zaručiť medzinárodnú bezpečnosť a mier – zapadá do záväzku členských krajín NATO, aby „zjednotili svoje úsilie pre kolektívnu obranu a pre zachovanie mieru a bezpečnosti.“ Je jasné v záujmoch NATO, aby podporovalo OSN a pomáhalo upevňovať jeho schopnosť viesť množstvo misií, ktoré mu boli zverené medzinárodným spoločenstvom.

NATO a OSN spoločne pracovali v množstve konfliktných zón, kde Aliancia zabezpečovala operačnú podporu a bezpečnosť, aby sa OSN mohla plne venovať rekonštrukcii, rozvoju a budovaniu vládnutia. Aj keď sa ich partnerstvo datuje viac ako desaťročie späť a zatiaľ čo NATO a OSN podpísali dohodu v roku 2008, ktorá zlepšila praktickú spoluprácu v niektorých prípadoch, problémy stále pretrvali. Príslušníci OSN boli nespokojní v niektorých prípadoch s úrovňou bezpečnosti a podpory, ktorú zabezpečovalo NATO. NATO zvykne čakať pokiaľ misia nezačne a až následne začína koordináciu s OSN. Tieto dve inštitúcie sa niekedy dostanú do sporu ohľadne ich príslušných zodpovedností.

Odporúčania:

1. Vo svete globálnych hrozieb, bezpečnosť vysoko závisí na medzinárodnom poriadku založenom na pravidlách. Jednou z priorit NATO by preto malo byť posilnenie schopnosti OSN splniť svoje zodpovednosti.
2. Keď NATO a OSN spoločne operujú v tej istej oblasti, Aliancia by sa mala snažiť urobiť čo najviac pre zaistenie bezpečnosti civilných pracovníkov OSN, pokiaľ je o to požiadaná. Bez minimálnej úrovne bezpečnosti OSN (a iní partneri NATO) nebude schopné vyvíjať činnosť. NATO nie je schopné dosiahnuť svoje ciele bez partnerov. Čím skôr je identifikovaná potreba koordinácie, tým skôr môže prebehnúť spoločné plánovanie a je viac pravdepodobné, že bezpečnostné usporiadanie, ktoré je vzájomné prijateľné, bude vytvorené.
3. NATO a OSN by mali zlepšiť svoje inštitucionálne styky. Styčný úrad NATO pri OSN by umožnil lídrom Aliancie jednoduchšie spojenie so Sekretariátom a s členmi OSN. Dodatočné formy spolupráce by mali byť preskúmané, vrátane vzájomnej účasti na výcvikových aktivitách a cvičeniach.
4. Koordinácia medzi OSN a NATO môže byť rozhodujúca v prípade genocídy, iných masívnych násilností proti ľudským právam alebo v prípade humanitárneho nasadenia. Strategická koncepcia by mala zvýrazniť, že NATO je ochotné zvažovať požiadavky od OSN v prípade takýchto okolností (prípadne na podporu iných regionálnych organizácií), za predpokladu, že NAC súhlasí s misiou a zdroje sú taktiež dostupné.
5. NATO by malo pracovať s OSN, aby odpovedalo pozitívne na Rezolúciu Bezpečnostnej rady 1325, ktorá hovorí o úlohe žien vo sfére bezpečnosti a mieru.

Partnerstvo s Organizáciou pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE). Spolupráca NATO s OBSE je iná a bližšia než s ďalšími medzinárodnými organizáciami. NATO bolo spoluzakladateľom originálneho Helsinského procesu a hralo významnú úlohu v zapožičaní podstaty pre politicko-vojenskú dimenziu tejto organizácie. OBSE aktívne buduje demokratické inštitúcie v krajinách, ktoré aspirujú alebo budú aspirovať na členstvo v NATO. Preto NATO upevňuje vlastnú túžbu k podpore politickej stability a dobrej vlády v každom rohu Európy.

Odporúčania:

1. NATO by malo využiť nástroje OBSE na vycvičenie záloh a expertné rady v oblasti „mäkkej bezpečnosti,“ tieto oblasti môžu potom doplniť nástroje NATO v oblasti „tvrdej bezpečnosti.“
2. V rámci štruktúry OBSE by mala Aliancia aktívne sledovať negociácie o kontrole konvenčných zbraní a kroky k budovaniu istoty.
3. Spojenci by taktiež mali myslieť na to ako OBSE, komunita s demokratickými koreňmi a slobodne akceptovanými záväzkami, môže dopĺňať vlastné partnerstvo s NATO v budovaní pochopenia a podpory aktivít Aliancie.

Partnerstvo s Ruskom. Rusko je samostatnou kategóriou na zozname partnerov NATO. Štruktúra tohto partnerstva bola krok po kroku vysvetlená v Zakladajúcom akte z roku 1997 a v Deklarácii z roku 2002, prijatej v Ríme. Oba dokumenty vyjadrujú záväzok identifikovať a využívať možnosti, ktoré vyplývajú zo spoločných akcií založených na vzájomných záujmoch a pochopení, že bezpečnosť v euroatlantickom regióne je nedeliteľná. Medzi inými sa zaviazali spolupracovať v oblasti boja proti terorizmu, krízového manažmentu, kontroly zbrojenia a nešírenia, raketovej obrany bojiska a reagovania na nové hrozby. Rada NATO – Rusko (NRC) predstavuje fórum konzultácií, transparentnosti, konsenzu, tvorby a implementovania rozhodnutí.

Členské krajiny NATO sa môžu odlišovať v charakterizovaní Ruska, avšak každá z nich má stále právo jednanie s touto krajinou podľa vlastných predstáv. Kvôli historickým a geografickým dôvodom a nedávnym udalostiam sú niektoré krajiny skeptickejšie v súvislosti s ruským záväzkom k dosiahnutiu pozitívneho vzťahu. Skutočnosť, že Rada NATO – Rusko nebola využitá v snahe zabrániť kríze v roku 2008 v Gruzínsku, pôsobí rušivo. Takisto aj často vyjadrovaná obava Moskvy ohľadne zámerov NATO. Rusko poslalo konfliktné signály o svojej otvorenosti k ďalšej spolupráci s NATO a jeho návrhy alternatívneho bezpečnostného poriadku v Európe sa zdajú byť vytvorené na obmedzenie aktivít NATO.

Aj keď členské krajiny NATO vnímajú Rusko z rôznych perspektív, Severoatlantická aliancia je zjednotená v túžbe zapojiť ruských lídrov v snahe, aby sa predišlo nebezpečným nepochopeniam, a aby sa identifikovali a sledovali spoločné ciele. Aliancia nepovažuje žiadnu krajinu za nepriateľa, ale nikto by nemal spochybňovať jej odhodlanie podporovať členské krajiny, ak ich bezpečnosť bude ohrozená.

Skutočnosť, že NATO je obranná aliancia a že ruská vojenská doktrína z roku 2010 je charakterizovaná jej autormi ako „striktné obranná“, poskytuje dobrý začiatok spolupráce. Podobne môžeme vychádzať zo spoločného záväzku NATO – Rusko vyjadreného v Zakladajúcom akte, ktorý navrhuje vytvoriť: „v Európe spoločný priestor bezpečnosti a stability, bez rozdelenia línií a sfér vplyvu limitujúcich suverenitu ktoréhokoľvek štátu.“

Odporúčania:

1. Nová Strategická koncepcia by mala potvrdiť postup kombinujúci opätovné ubezpečenie pre všetky členské krajiny Aliancie a konštruktívne znovuzapojenie Ruska.
2. Strategická koncepcia by mala podčiarknuť túžbu NATO po kvalitatívne lepšom vzťahu s Ruskom založenom na spoločných záujmoch, vzájomnej dôvere, transparentnosti a predvídateľnosti. Z pohľadu Aliancie sú a tak aj zostanú dvere k spolupráci na všetkých úrovniach otvorené.
3. Spojenci by mali pracovať s Ruskom, aby zabezpečili agendu pre Radu NATO – Rusko, ktorá reaguje úprimne a prezieravo na otázky bezpečnosti oboch strán, a ktorá identifikuje špecifické oblasti spoločnej činnosti. V súčasnosti prebiehajúce hodnotenie spoločných hrozieb a výziev je nápomocným krokom. Obe strany by sa mali zároveň snažiť rozšíriť spoluprácu v rámci *Akčného plánu boja proti terorizmu* z roku 2008 a spolupracovať s ostatnými regionálnymi organizáciami.

Partnerstvo s Gruzínskom a Ukrajinou. Gruzínsko a Ukrajina majú prispôsobené štruktúry partnerstva vo forme Komisie NATO – Ukrajina a NATO – Gruzínsko. Komunikačné kanály sú excelentné a obe krajiny prispievali do misií NATO ako partneri. Z geografických dôvodov sú obe krajiny poznamenané dlhotrvajúcimi regionálnymi problémami týkajúcimi sa etnických sporov a energetickej neistoty. Jedno z hlavných zlyhaní partnerstva s NATO bol konflikt medzi Ruskom a Gruzínskom v roku 2008, v ktorom boli dve partnerské krajiny Aliancie v nepriateľstve v súvislosti s otázkami, ktoré stále nie sú vyriešené.

Odporúčania:

1. Spojenci by mali pravidelne využívať komisie NATO – Ukrajina a NATO – Gruzínsko na diskusiu o vzájomných bezpečnostných problémoch a na upevnenie praktickej spolupráce vrátane

reformami v obrannom sektore. Čím jasnejšie NATO vyjadrí svoju pozíciu voči partnerom a čím presnejšie zhodnotí ich predstavy, tým schopnejší budú spojenci v zmiernovaní kríz a budovaní dôvery.

2. Spojenci by mali využiť mechanizmus krízového manažmentu NATO v blízkom vzťahu s partnerskými komisiami, aby ohodnotili a monitorovali bezpečnostný vývoj ovplyvňujúci tieto dve krajiny.

Partnerstvo NATO v Stredomorí a na Blízkom východe.

Oblasti zahŕňajúce Severnú Afriku a Blízky východ boli dlhé obdobie najdôležitejšími globálnymi strategickými regiónmi. Ich budúci vývoj ovplyvní záujmy NATO v nešírení jadrových zbraní, boja proti terorizmu, energetickej bezpečnosti a mierového medzinárodného poriadku. Vo svetle týchto záujmov je Aliancia zapojená s týmto rozsiahlym a rôznorodým regiónom prostredníctvom Stredomorského dialógu (MD) a neskoršej Istanbulskej iniciatívy spolupráce (ICI).

Stredomorský dialóg. Začal v roku 1994, MD zahŕňa sedem krajín zo stredomorského regiónu. Dialóg zabezpečuje štruktúru na budovanie dôvery, transparentnosti a spolupráce. Aj keď je to jediná fungujúca bezpečnostná iniciatíva tohto regiónu, jej úspechy sú k dnešku skôr nevelké. Dialóg nemá žiaden základný dokument podobný dokumentom, ktoré má NATO s ostatnými partnermi. Potenciálne oblasti spoločného záujmu zahŕňajú šírenie zbraní a protiraketovú obranu. Formulácia súčasného Stredomorského dialógu sa nachádza stále v procese tvorby, ale mala by byť dostatočne flexibilná, aby nebránila ktorejkoľvek krajine utužovať partnerstvo s NATO.

NATO výrazne podporuje snahy vyjednávať spravodlivý a dlhotrvajúci mier medzi Izraelcami a Palestínčanmi, ale nezohráva aktívnu diplomatickú úlohu. Napriek tomu vyjadrila Aliancia ochotu napomôcť implementovať dohodu, ak by k nej malo dôjsť, v prípade žiadosti strán a autorizácie Bezpečnostnou radou OSN.

Istanbulska iniciatíva spolupráce. Bola spustená v roku 2004 s cieľom prispieť k dlhotrvajúcej globálnej a regionálnej bezpečnosti ponúkajúc krajinám v širšom regióne Blízkeho východu bilaterálnu bezpečnostnú spoluprácu s NATO. Iniciatíva je otvorená pre všetky krajiny regiónu, ktoré podporujú jej ciele, zahŕňajúc boj proti terorizmu šírenie zbraní hromadného ničenia. Aj keď je oceniteľná, jej napredovanie bolo zbrzdené

nedostatkom spoločnej strategickej vízie a rivalitou medzi partnermi a niektorými spojencami. Napriek tomu, ako MD, tak aj ICI napomáha budovať potrebné bezpečnostné partnerstvá a otvárať možnosti pravidelného dialógu. Každé partnerstvo je taktiež nástrojom na zmenu vnímania, čo je nápomocné, keďže obyvateľstvo regiónu nie je vždy plne alebo dostatočne informované o NATO ako takom alebo o Západe vo všeobecnosti.

Odporúčania:

1. NATO by malo zblížovať vzťahy s krajinami Stredomoria a Blízkeho východu so strategickou trpezlivosťou. MD a ICI sú stále relatívne nové a politická diskusia a praktická spolupráca, ktorú zabezpečujú, môžu rozšíriť vzájomné pochopenie, prispieť k stabilite a zlepšiť imidž NATO v regióne. Jeden spôsob, ako zvýšiť vzájomnú hodnotu MD a ICI v Aliancii, by mohla byť snaha o spracovanie dohodnutého vyhlásenia o spoločných záujmoch založených na nových a širších konceptoch bezpečnosti, berúc do úvahy konvenčné a nekonvenčné hrozby a politické, ekonomické, sociálne a kultúrne otázky.
2. Spojenci by sa mali otvorili k transparentným konzultáciám s partnermi v rámci MD a ICI o implikáciách možného nukleárneho prepuknutia v Iráne.
3. NATO by malo byť pripravené asistovať v implementácii mierových zmlúv medzi Izraelom a Palestínčanmi v zhode s podmienkami, ktoré boli vytvorené.

Partneri naprieč planétou. NATO má v súčasnosti dôležitých operačných partnerov mimo priestoru euroatlantického regiónu. Niektorí z nich sú kľúčovými prispievateľmi do spojeneckých misií. Austrália má väčšie vojenské príspevky v Afganistane než polovica spojencov v Aliancii dohromady. Nový Zéland je taktiež významným prispievateľom, Kórejská republika sa zaviazala rozmiestniť rozsiahly kontingent a Japonsko sa zaviazalo poskytnúť miliardy dolárov na rekonštrukciu. Tieto demokracie nie sú len partnermi, keď sú potrební, zároveň sú partnermi, ktorí zdieľajú rovnaké hodnoty, aj keď neparticipujú v rámci formálnej štruktúry, ako zabezpečuje EAPC. Afganistan a Pakistan, ktorých spolupráca je kľúčová k úspechu misie ISAF, sú taktiež mimo akejkoľvek formálnej štruktúry dialógu s NATO.

NATO nevyhnutne nepožaduje formálne partnerstvo, aby udržalo produktívny pracovný dialóg s inými

krajinami a organizáciami. Nepotrebuje udržiavať aktívnu diplomatickú prítomnosť, aby ťažilo z výhod spolupráce, keď sa objavia. Napríklad, Čína sa zúčastnila spolu so spojeneckými krajinami v mierových misiách OSN a v protipirátskom hliadkovaní v Adenskom zálive. Krajiny strednej a južnej Ázie majú veľký záujem v udržiavaní stability regiónu. Členské krajiny Organizácie dohody o kolektívnej bezpečnosti a Šanghajskej organizácie spolupráce ukázali záujem spolupracovať s ostatnými multinárodnými entitami. India, Indonézia a vedúce demokracie Afriky a Latinskej Ameriky zdieľajú s NATO záväzok zabezpečenia globálneho mieru a vlády zákona.

Odporúčania:

1. NATO by malo robiť viac, aby prehĺbilo svoje partnerstvá s krajinami mimo euroatlantického regiónu rozširujúc zoznam spoločných aktivít, zatiaľ čo zachová možnosť jednotlivých partnerov formovať kooperatívne vzťahy s Alianciou.
2. Spojenci sa dohodli v Istanbule v roku 2004, že rozšíria prístup operačných partnerov k informáciám a plánovaniu a odvtedy urobilo určitý progres v tejto veci. Strategická koncepcia by mala ísť ďalej a mala by načrtnúť spôsob ako poskytnúť takýmto partnerom pravidelný a zmysluplný hlas pri formovaní stratégie a rozhodnutí v súvislosti s misiami, v ktorých participujú.
3. NATO by malo preskúmať možnosť nových regionálnych podskupín, ak by bol o ne záujem medzi krajinami. Inou a možno vhodnejšou alternatívou pre NATO by bolo, vytvoriť formálnejšie vzťahy s útvarmi ako Africká únia, Organizácia amerických štátov, Rada pre spoluprácu v Zálive, Šanghajska organizácia spolupráce alebo Organizácia dohody o kolektívnej bezpečnosti. Takéto partnerstvo by malo byť založené na princípoch rovnosti, vzájomnej dôvery a vzájomných výhod.

Kapitola 4: Politické a organizačné otázky

Pozadie

Od roku 1999 Aliancia takmer zdvojnásobila svoju veľkosť, bola konfrontovaná viacerými novými hrozbami, zapojila sa do vzdialenejších a komplexnejších operácií než o ktoré sa pokúšala kedykoľvek predtým, prežila ťažkú medzinárodnú hospodársku krízu, nadviazala politické dialógy a partnerstvá, ktoré ďaleko presahujú euroatlantický región. Nie je prekvapujúce, že tieto rýchle zmeny boli sprevádzané značným vnútorným napätím. Nová Strategická koncepcia umožní Aliancii zhodnotiť nedávne udalosti a hľadať nový konsenzus v ústredných otázkach pre budúce vedenie a riadenie organizácie. Tieto otázky zahŕňajú:

- Ponaučenia z Afganistanu
- Smernice pre misie mimo hraníc Aliancie
- Administratívne reformy
- Rozhodovacie postupy
- Politiku otvorených dverí
- Úlohu NATO v kontrole konvenčných zbraní

Analýza a odporúčania

Ponaučenia z Afganistanu. NATO prevzalo velenie operácie ISAF v auguste 2003. Odvtedy sa operácie rozrástla z 5000 na približne 100000 vojakov pochádzajúcich zo štyridsiatich šiestich krajín vrátane všetkých členských krajín NATO. Jeho úlohou je asistovať afganskej vláde pri uplatňovaní a rozširovaní svojej autority za účelom stabilizácie krajiny a podpory mierovej obnovy a rozvoja. Pre potreby týchto cieľov vykonáva vojenské operácie a pomáha cvičiť a asistovať Afganskej národnej armáde a polícii. I keď ISAF dosiahol veľa, skúsenosti vedú k problémom vo vnútri Aliancie, ktoré sa týkajú jednoty velenia, obmedzení pre jednotky, ktoré poskytli niektorí spojenci a otázky ohľadom taktiky a cieľov. Misia taktiež trpela neúspechmi, kvôli incidentom zahŕňajúcim civilné obeť, ktoré sa veliteľia NATO zaviazali minimalizovať.

Kvôli svojej veľkosti a trvaniu je ISAF pozoruhodnou operáciou. Taktiež bola neočakávaná. Vo svetle komplexnej a nepredvídateľnej bezpečnostnej situácie, ktorá bude pravdepodobne dominovať v

nasledujúcej dekáde, nie je možné vylúčiť zapojenie NATO do podobných (i keď snád kratších) stabilizačných misií. Skúsenosť z Afganistanu tak poskytla NATO cenný zoznam ponaučení. Mnoho z týchto princípov by malo byť zahrnutých v novej Strategickej koncepcii. Najzrejmejšou je dôležitosť schopnosti vyslať vojenské jednotky prispôsobené na špecifické a udržateľné misie vzdialené od hraníc Aliancie. Ostatné ponaučenia zahŕňajú:

- V maximálnom možnom rozsahu by mali vojenské sily NATO operovať pod jednotnou veliacou štruktúrou.
- Spojenci by mali minimalizovať obmedzenia pre jednotky, ktorými prispievajú do operácií Aliancie; akékoľvek obmedzenia by mali byť jasne a explicitne uvedené a ich dopad dôkladne zhodnotený počas generácie síl a operačného plánovania.
- Misia NATO v Afganistane bola v minulosti poškodená zlyhaním v oblasti zreteľnej komunikácie jej zámerov a taktiež incidentmi a nešťastiami, ktoré zahŕňali civilné obeť. Nedávne obmedzenia blízkej leteckej podpory a delostreleckej palby vydané veliteľom ISAF pomáhajú zredukovať tento problém, no potreba ochrany civilistov musí byť zdôrazňovaná ako pri výcviku, tak i na bojisku.
- So zajatcami a zadržanými osobami by malo byť zaobchádzané v súlade s princípmi medzinárodného práva. Akýkoľvek iný prístup vedie k nežiaducim politickým dôsledkom, strate morálnej kredibility, poškodeniu súdržnosti Aliancie a väčším hrozbám pre sily NATO.
- Stabilita v Afganistane nie je uskutočniteľná výlučne vojenskými prostriedkami. Tak ako v iných protipovstaleckých situáciách je primárnym cieľom vytvoriť komplexný civilno-vojenský prístup, ktorý umožní miestnym vládnym štruktúram získať si dôveru a lojalitu miestneho obyvateľstva. Pre NATO si to vyžaduje schopnosť úzko spolupracovať s partnerskými organizáciami pri zoradovaní priorít a čo najefektívnejšie využívať dostupné zdroje. Pre bezpečnostné zložky hostiteľského štátu to tiež znamená odmenu v podobe pomoci pri zlepšovaní ich schopností udržať poriadok a chrániť nekombatantov od ujmy.

Smernice pre misie mimo hraníc Aliancie. Aj napriek všetkým svojim výhodám nie je NATO v žiadnom prípade jedinou odpoveďou na každý problém ovplyvňujúci medzinárodnú bezpečnosť. NATO je

regionálnou, nie globálnou organizáciou; jeho finančné zdroje sú obmedzené a sú určené aj na iné priority; a nemá túžbu zasahovať v misiách, pri ktorých by sa bolo možné spoľahnúť na iné inštitúcie a štáty, že ich zvládnu. V súlade s tým by mala nová Strategická koncepcia stanoviť smernice pre Alianciu pri rozhodovaní o tom kedy a kde použiť vlastné zdroje mimo svojich hraníc. Keďže je však každá situácia špecifická, rozhodovanie v NATO môže prebiehať len od prípadu k prípadu. Avšak rokovanie v rámci NAC by mali prihliadať na faktory ako:

- závažnosť a blízkosť hrozby pre členov Aliancie;
- vyčerpanie alebo zjavná neefektívnosť alternatívnych postupov;
- schopnosť a ochota členov NATO poskytnúť prostriedky nevyhnutné pre úspech;
- zapojenie partnerov v snahe zaistiť efektívnu a včasnú pomoc pri probléme;
- paralelný dopad na ostatné misie a potreby NATO;
- miera domácej a medzinárodnej verejnej podpory;
- súlad s medzinárodným právom;
- a predvídateľné dôsledky nečinnosti.

V budúcnosti podobne ako v minulosti by mali lídri NATO mať na pamäti dve výstrahy: záväzky NATO by nikdy nemali presiahnuť to, čoho je Aliancia schopná; ale to, čoho je NATO schopné, by nikdy nemalo byť prekované bezpečnostnými potrebami NATO. Aliancia nemôže byť natoľko ambiciózná, že sa ujme úloh, ktoré nie je pripravená vykonať, ale tiež nemôže byť tak letargická, že zlyhá vo vlastnej príprave na nevyhnutné úlohy.

V súlade s tým by mala Strategická koncepcia zahŕňať zreteľné vyjadrenie obranných priorít. Tie začínajú schopnosťou ubrániť územie Aliancie, ale zahŕňajú tiež schopnosť vykonať náročné misie v strategickú vzdialenosť, pomôcť formovať medzinárodné bezpečnostné prostredie a odpovedať na nepredvídateľné udalosti kedykoľvek a kdekoľvek je to potrebné. Oficiálna úroveň ambície NATO bola vyhlásená v roku 2006; nie je nutné modifikovať tieto štandardy, i keď definícia misie by mohla byť rozšírená tak, aby zahŕňala nové požiadavky pre vnútornú bezpečnosť, vrátane kybernetickej bezpečnosti.

Je jasné, že NATO nemôže uspieť bez podpory svojich členov. Podobne, misiám NATO sa nebude dlhodobo dariť, pokiaľ nebudú pochopené a prijímané obyvateľstvom členských krajín NATO. Taká podpora nie je samozrejímavá. Čím budú lídri NATO pri svojich rokovaníach otvorenejší a zreteľnejší budú vysvetľovať špecifické ciele a zdôvodnenia pre účasť NATO v akejkoľvek operácii, tým pravdepodobnejšie dokáže Aliancia získať určitú úroveň občianskej a parlamentnej podpory, nutnej pre naplnenie svojich misií.

Odporúčania:

1. Strategická koncepcia by mala zahŕňať súbor smerníc pre informovanie rozhodovacieho procesu NATO s ohľadom na prijímanie nových misií a zodpovedností.
2. NATO by si malo udržiavať istú úroveň pripravenosti a operačného tempa, ktoré odpovedá bezpečnostným potrebám svojich členov, čím by sa predišlo hrozbe precenenia vlastných síl na jednej strane a hrozbe spokojnosti na druhej.
3. Prostredníctvom transparentnosti a efektívnej komunikácie s verejnosťou sa musí Aliancia usilovať o získanie a udržanie verejnej a parlamentnej podpory pre svoje operácie.

Administratívne reformy. Ako sa NATO rozrastá, rozrastá sa i jeho štruktúra, vrátane počtu výborov, personálu a výdavkov na bežnú činnosť. Generálny tajomník určil za prioritu potrebu vnútornej reformy a spojenci mu udelili jasný mandát na jej vykonanie.

Odporúčania:

1. Strategická koncepcia by mala podporovať ďalekosiahlu agendu reforiem. Táto agenda by mala zahŕňať (neobmedzovať sa však len na) zoštiehlenie medzinárodného Sekretariátu, revíziu finančných pravidiel, redukciu prevádzkových nákladov centrálneho úradu, zníženie počtu výborov a agentúr.
2. Generálny tajomník by mal mať väčšiu autoritu pre implementáciu jeho reformnej agendy.
3. Spojenci by mali kvantifikovať plán šetrenia v rôznych kategóriách administratívnych nákladov a zabezpečiť, aby sa ušetrené prostriedky reinvestovali do pripravenosti a operačných schopností NATO.

Rozhodovacie mechanizmy. Medzi mnoho-členskou organizáciou fungujúcou na konsenze a vojensko-politickou Alianciou, ktorá operuje v nestabilnom a rýchlo sa meniacom bezpečnostnom prostredí je vnútorný rozpor. Tento rozpor sa nezmenšil zvýšením počtu členov NATO ani rozširovaním počtu výborov. V roku 2009 Generálny tajomník predstrel niektoré počiatočné nápady na zefektívnenie rozhodovacieho procesu. Pre lídrov Aliancie bude výzvou, aby určili nasledujúce kroky, ktoré sa sami nestanú zdrojom nejednotnosti. Pravidlo konsenzu bolo vždy základným princípom NATO a Spojenci sú silno oddaní jeho zachovaniu. Avšak potreba dosiahnutia zhody medzi 28 štátmi (viacerými v budúcnosti) sa môže ukázať byť náročnou a občas vedúcou k zdržaniam, ktoré neslúžia žiadnemu konštruktívnemu účelu. Navyše sa Aliancia potrebuje pripraviť na situácie, v ktorých sa vyžaduje rýchle (v skutočnosti takmer okamžité) rozhodovanie.

Odporúčania:

1. Odporúčame Generálnemu tajomníkovi, aby vo svojich návrhoch administratívnej reformy zahrnul i ďalšie návrhy pre zefektívnenie rozhodovacieho procesu. Tieto návrhy by mali: 1) uznať, že akékoľvek odklonenie sa od konsenzuálneho princípu musí byť schválené NAC; 2) zachovať pravidlo jednomyselnosti pre najdôležitejšie rozhodnutia zahŕňajúce záväzky vyplývajúce z Článku 5, rozpočet, nové misie alebo nových členov; 3) určiť prostriedky v menej zásadných otázkach pre Spojencov, aby mohli zaregistrovať záujmy, ktoré sú bez veta; 4) ustanoviť pravidlo, podľa ktorého nemôžu byť rozhodnutia prijaté konsenzom zdržiavané snahami o zmenu týchto rozhodnutí na nižších úrovniach, ešte pred tým než stihnú byť vykonané.
2. Aliancia by mala zväziť udelenie istých predelegovaných právomocí Generálnemu tajomníkovi a vojenským predstaviteľom NATO, založených na odsúhlasených pravidlách, ktoré by mohli byť použité v núdzových situáciách ako napr. pri raketovom alebo kybernetickom útoku.

Politika otvorených dverí. Od svojho založenia v roku 1949 NATO zväčšilo svoju veľkosť z 12 na 28 členov. Takáto politika otvorených dverí bola ustanovená článkom 10 Severoatlantickej zmluvy, ktorý hovorí, že "Strany môžu jednotným súhlasom prizvať ktorúkoľvek európsku krajinu, aby nasledovala princípy tejto Zmluvy a prispela tak k bezpečnosti severoatlantického regiónu" k prístúpeniu za člena Aliancie. Od roku 1995 sa proces rozširovania riadil

istými pravidlami, vrátane nasledujúcich:

- Demokratické hodnoty a plná podpora pre politické predstavy NATO v rámci kandidátskej krajiny;
- Implementácia nevyhnutných vojenských reforiem v záujme dosiahnutia štandardov NATO s ohľadom na profesionálnosť a pri zabezpečení civilnej kontroly ozbrojených síl;
- Spravodlivé zaobchádzanie s menšinovým obyvateľstvom;
- Mierové riešenie domácich a medzinárodných sporov;
- Domáca politická podpora pre členstvo v NATO;
- a celková schopnosť kandidátskej krajiny prispievať k bezpečnosti Aliancie a euroatlantického regiónu.

Odporúčanie:

1. Nová Strategická koncepcia by mala opätovne potvrdiť politiku otvorených dverí NATO vrátane pravidiel uvedených vyššie.

Úloha NATO v kontrole konvenčných zbraní. Členovia NATO majú veľký záujem na kontrole zbraní, no Aliancia ako entita má len obmedzenú formálnu rolu. V minulosti sa podieľalo na diskusiách o udalostiach s konkrétnym dopadom na európsku bezpečnosť, ako napr. pri Zmluve o INF (Intermediate-Range Nuclear Forces) z roku 1987 (i keď rokovania sa v skutočnosti odohrávali bilaterálne medzi Spojenými štátmi a Sovietskym zväzom). Omnoho významnejším však bolo zapojenie Spojencov do vyjednávaní a podpísanie Zmluvy o konvenčných silách v Európe (CFE) v roku 1990.

V posledných rokoch sa však proces CFE zastavil a v súčasnosti hrozí jeho rozpadnutie. To je poľutovaniahodné, nakoľko v minulosti bolo vďaka CFE zničených niekoľko desiat tisíc tankov, obrnených vozidiel a delostreleckých zbraní, čím sa zvýšila predvídateľnosť a transparentnosť v regióne.

Odporúčanie:

1. Strategická koncepcia by mala zdôrazniť záväzok NATO k silnému a stabilizujúcemu režimu kontroly konvenčných zbraní v Európe, založeného na pravidlách vzájomnej transparentnosti, zdržanlivosti a súhlase hostiteľskej krajiny s rozmiestnením cudzích síl. S

prihliadnutím na tento cieľ by mala Aliancia podporovať oživenie CFE procesu a vyjadriť vôľu zapojiť sa do konštruktívneho dialógu so všetkými účastníkymi štátmi CFE.

Kapitola 5: Vojenské jednotky a spôsobilosti Aliancie

Pozadie

Strategická koncepcia NATO z roku 1999 zahŕňala sekciu: "Smernice pre jednotky NATO", ktorá stanovila ciele pre transformáciu spôsobilostí, ktoré budú čeliť výzvam nového storočia. Dokument vyzýva na dobre vycvičené a vybavené jednotky a veliteľskú štruktúru schopnú zabezpečiť kolektívnu obranu, rýchlu reakciu na mimoriadne udalosti a zapojenie sa do zložitých spoločných operácií mimo územia spojencov. Na tom istom summite vo Washingtone lídri schválili samostatnú Iniciatívu obranných spôsobilostí (DCI) na uspokojenie piatich potrieb všetkých jednotiek NATO: 1) Mobilita a nasaditeľnosť 2) Udržateľnosť a logistika 3) Účinné nasadenie, 4) Schopnosť prežiť 5) Interoperabilné komunikácie. Nevyhnutne sa však časom DCI tiež ukázala byť príliš široká vo svojom konkrétnom zameraní. Cez nasledujúce desaťročie ďalšie iniciatívy spôsobilostí a summitové vyhlásenia viedli členské štáty NATO a obranných plánovačov v ich činnostiach.

Usmernenia posledného desaťročia. Na summite 2002 v Prahe sa spojenci začali prispôsobovať zmene bezpečnostnej situácie zmenenej útokmi z 9. septembra 2001 a perspektíve pomôcť obnoviť stabilitu Afganistanu. Aliancia schválila plán rozšíriť DCI vývojom zdokonalených spôsobilostí v ôsmich kategóriách obrany, vytvorením Spojeneckého veliteľstva pre transformáciu (ACT) na riadenie rozvoja týchto spôsobilostí, a vytvorením Síly rýchlej reakcie NATO (NATO Response Force (NRF)), aby "presunuli [sily] rýchlo kdekoľvek je to potrebné."

Na summite v Rige v roku 2006 lídri Aliancie prijali Súhrnnú politickú smernicu (CPG), ktorá stanovuje rámec a priority pre všetky otázky spôsobilostí Aliancie, plánovacie disciplíny a spravodajstvo v dohľadnej budúcnosti. Medzi jej požiadavky patrilo i to, že členovia NATO vybudujú národné pozemné sily, ktoré by boli najmenej na 40% schopné nasadenia a 8 % schopné nasadenia na trvalejšie obdobie. (Tieto ciele boli neskôr zvýšené na 50 percent a 10 percent.) V roku 2009 na summite NATO v Štrasburgu-Kehli bola prijatá "Deklarácia o bezpečnosti Aliancie," ktorá zdôraznila implementáciu CPG a predpokladala

vytvorenie mnohonárodného veliteľstva pre špeciálne operácie síl.

Vojenská transformácia: prebiehajúca úloha. Výsledky týchto iniciatív a usmernení summitov boli zmiešané. Predovšetkým vzhľadom na obmedzené zdroje, vojenské sily NATO sa iba pomaly pohli smerom vpred k dohodnutým usmerneniam. Takže stále veľká vzdialenosť od seba oddeľuje potenciálne misie a dostupné kapacity. Značný pokrok, ktorý sa uskutočnil smerom k vojenskej transformácii, bol poháňaný predovšetkým operačnými požiadavkami v Kosove a Afganistane. Najmä ISAF operácie zdôraznili potrebu síl, ktoré sú nasaditeľné a udržateľné, spoločných prístupov pri protipovstaleckých operáciách a spôsobilosti interoperabilného velenia, riadenia, komunikáciu, počítače, spravodajstvo, monitorovanie a prieskum (C4ISR).

Hlavným limitujúcim faktorom brániacim vojenskej transformácii boli nedostatočné európske obranné výdavky a investície. Dnes len šesť z dvadsiatich šiestich európskych spojencov investuje 2 percentá alebo viac z HDP na tieto účely; len asi tucet splnilo ciele pre vytvorenie nasaditeľných a udržateľných vojenských síl. Štandard Aliancie - 20 percent výdavkov na obranu pridelených na investície dosiahla menej ako polovica členských štátov NATO (aj keď sa trend pomaly zlepšuje). Veľký rozdiel je predovšetkým medzi USA a zvyškom NATO, neriešenie tejto nerovnováhy by mohlo ohroziť súdržnosť Aliancie. K problému prispieva i skutočnosť, že v posledných dvadsiatich rokoch európske výdavky na obranu boli neprimerane vynakladané na personál a prevádzkové náklady. V dôsledku toho európske národné sily vo všeobecnosti nemajú zďaleka dostatok transformovaných jednotiek.

Analýza a odporúčania

Nová Strategická koncepcia by mala stanoviť smerovanie ďalšej transformácie obranných spôsobilostí NATO. Vzhľadom na charakter moderného bezpečnostného prostredia a obmedzení fiškálnych zdrojov bude NATO potrebovať flexibilné, nasadenia schopné, sieťové a udržateľné vojenské sily, ktoré môžu splniť v plnom rozsahu povinnosti Aliancie za prijateľnú cenu. Tieto povinnosti zahŕňajú odvrátenie agresie, obranu územia Aliancie, podnikanie najnáročnejších misí v strategickej vzdialenosti a prípravy na celý rad menších nepredvídaných výdavkov. Nová Strategická koncepcia by mala aktualizovať usmernenia stanovené v roku 1999 a byť doplnená sprievodnými

dohodami o spoločných prioritných spôsobilostiach a vojenských reformách, ktoré by mali byť schválené predstaviteľmi Aliancie na summite v Lisabone.

Vojenské misie NATO. V najbližšom desaťročí bude mať NATO na starosti štyri ústredné prepojené vojenské misie; tieto misie budú dopĺňať základné úlohy uvedené v druhej kapitole. Sú to:

- Odstrašiť, predchádzať a ubrániť sa akejkoľvek hrozbe agresie s cieľom zabezpečiť politickú nezávislosť a územnú celistvosť každého člena NATO v súlade s článkom 5 Severoatlantickej zmluvy.
- Spolupracovať s partnermi a civilnými orgánmi na ochranu zmluvnej oblasti proti celému spektru netradičných bezpečnostných výziev.
- Nasadenie a udržanie expedičných spôsobilostí pre vojenské operácie mimo zmluvného územia, ak sa vyžaduje, aby sa zabránilo útoku na zmluvné územie alebo na ochranu zákonných práv a ďalších životne dôležitých záujmov členov Aliancie.
- Spoluvytvárať viac stabilné a mierové medzinárodné bezpečnostné prostredie zvyšovaním partnerskej interoperability, poskytovaním vojenských a policajných výcvikov, koordinovaním vojenskej pomoci a spoluprácou s vládami kľúčových krajín.

Konvenčné obranné spôsobilosti. Ak má NATO splniť tieto štyri misie úspešne, musí zastaviť strmý pokles národných výdavkov na obranu, zaviesť nové reformy a efektívitu a stanoviť priority pre budúce spôsobilosti. Dôležité kroky je potrebné prijať na summite v Lisabone týkajúce sa všetkých troch bodov. Generálny tajomník má už za sebou značné úsilie o reformu, ktoré stojí za povzbudenie a podporu. Okrem toho, pred Lisabonským summitom je potrebné jasne formulovať požiadavky na spôsobilosti na schválenie vedúcimi predstaviteľmi Aliancie. Medzi obranné priority patria tie, ktoré sa týkajú potrieb článku 5 a cieľov vojenskej transformácie.

Odporúčanie:

1. Nová Strategická koncepcia by sa mala zaoberať, okrem iných priorít, týmito potrebami konvenčnej obrany:

- Poskytnutie záruk na zaistenie záväzku článku 5. Uistenie spojencov so zreteľom na článok 5 požaduje, aby sa obnovili a udržali kľúčové zručnosti a spôsobilosti. Aliancia vyvinula

dostatočnú vojenskú pripravenosť kritérií na splnenie záväzkov článku 5, ale mala by robiť viac pre zabezpečenie jeho pripravenosti v praxi.

- Dosiahnutie cieľov nasaditeľnosti a udržateľnosti síl. Sily členských štátov NATO, ako aj partnerských krajín, by mali byť nasaditeľné a udržateľné za účelom akejkoľvek misie v rámci alebo mimo teritória NATO. Za týmto účelom by mali spojenci reštrukturalizovať svoje sily smerom od tradičných misií fixovaných na obranu teritória. Schopnosť rozmiestňovania si vyžaduje strategickú prepravu, ktorej je nedostatok, a to aj napriek tomu, že konzorcium C-17 je krokom správnym smerom. Vytvorenie Agentúry NATO pre nasadzovanie je myšlienkou, ktorá predstavuje významnú hodnotu, a ktorá by mala byť ďalej preskúmaná. Takáto agentúra by mala prebrať zodpovednosť za konsolidáciu všetkých aspektov prípravy Aliancie pre rýchle rozmiestnenie síl.
- Rozšírenie úlohy Síla reakcie NATO. NRF by mali byť pripravené prevziať operácie v rámci aj mimo Článku 5. Mali by byť centrálnym účastníkom v prípade, že sa vykonávajú cvičenia na podporu článku 5.
- Využitie zhodnosti medzi operáciami v rámci článku 5 a expedičnými misiami. NATO musí byť pripravené na operácie v rámci aj mimo článku 5. Za dosiahnutím účelov zvýšenej efektívnosti v rámci oblastí zhodnosti by malo dôjsť k revízii dvoch súborov misií, ktoré nie sú ani úplne identické, ani úplne odlišné. Podstatný rozdiel spočíva v tom, že bojová operácia v Európe proti závažnému nepriateľovi, je zásadne odlišná od účasti expedičných síl v rámci stabilizačných misií vo vzdialenejších štátoch. Aby bola Aliancia pripravená na obidva typy operácií, musí využiť oblasti prekryvania sa týchto dvoch druhov misií.
- Chápanie C4ISR ako operačného „lepidla“ NATO. Spôsobilosti C4ISR predstavujú operatívnu „šlachtu“, ktorá spája dohromady NATO a národné jednotky do ineteroperabilného, agilného a kohézneho celku. Mali by sa stať vysokou prioritou pre investovanie zo strany členských štátov, ale aj samotnej Aliancie. Spojenci by mali v prvom rade investovať do štandardov vyhovujúcich aktuálnej architektúre CIS NATO ako aj

štandardov platformy ISR. Spojenci a partnerské krajiny by mali zdôrazniť význam investovania do národných systémov na taktickej a operačnej úrovni, ktoré by ich užšie zviazali so strategicko-operatívnu sieťou NATO.

- Posilnenie spôsobilostí špeciálnych síl (Special Operations Forces). Bol uskutočnený významný pokrok v oblasti spojenia spôsobilostí SOF členských štátov a partnerských krajín, vrátane vytvorenia NATO Special Operational Headquarters. Tento orgán pracuje na vývoji spoločného výcviku a doktrín, ako aj zdokonaľovaní zdieľania informácií. Väčšie úsilie by sa malo vyvinúť smerom k vylepšeniu schopnosti NATO v súvislosti s lepším využívaním týchto expedičných spôsobilostí.
- Zlepšenie Spojeneckého veliteľstva pre transformáciu. ACT potrebuje širší mandát, významnejšiu autorita a viac zdrojov. Malo by presadzovať rozvoj transformačných spôsobilostí ako aj nových efektívnych opatrení. Rovnako by malo prevziať zodpovednosť za doktríny, výcvik a vzdelávacie programy, ako aj za oblasti, z ktorých by sa malo NATO poučiť.
- Transformácia vzdelávania a výcviku v NATO. Pod vedením ACT by malo NATO využiť informačnú revolúciu prostredníctvom vytvorenia procesu kontinuálneho vzdelávania vojenského a civilného personálu. Ľudia sú pre NATO najvýznamnejším aktívom, preto sú aktuálne informácie dôležitým atribútom pre jeho zamestnancov. Moderné vzdelávacie metódy, vrátane diaľkového vzdelávania, výmenných programov a simulácie krízových situácií môžu vylepšiť operačné a strategické schopnosti. V najväčšej možnej miere by mali tieto programy zahŕňať personál partnerských krajín a organizácií.
- Zlepšenie námorného situačného povedomia. Nové meniace sa riziká v periférnych oblastiach NATO ako napríklad: severná polárna oblasť, Perzský záliv a Indický oceán volajú po novej úrovni námorného situačného povedomia. NATO by malo harmonizovať investície v oblasti platformy pozorovania a dohľadu ako napríklad bezpilotné letecké prostriedky, námorná pozorovacie lietadlá, pozemné radary, povrchové a podpovrchové plavidlá ako aj robotické systémy. NATO by sa

malo dohodnúť na zriadení špeciálnych oblastných dozorných misií, ktoré by podporovali článok 5, ako napríklad tie, ktoré bojujú proti nelegálnym útokom na plavidlá, šíreniu zbraní hromadného ničenia a teroristickým aktivitám.

Reformy a efektivita. Ak má NATO udržať tempo s vyvíjajúcimi sa hrozbami, musí zdokonaľovať svoje spôsobilosti rýchlejšie ako doteraz. Výzva doháňania je zostrená nie príliš prívetivou hospodárskou klímou. Najschodnejšia cesta k odstráneniu nedostatkov spočíva v záväzku k efektívnejším opatreniam a ďalším reformám. Ekonomická a vojenská logika, ktorá sa skrýva za týmito reformami je pri tom jasná, krajiny sa však ešte stále správajú zdráhavo. Potrebné je vedenie.

Odporúčanie:

1. Vyvážený balík reformných a úsporných návrhov musí byť včasne vypracovaný generálnym tajomníkom, aby mohol byť hlavám štátov predstavený na Lisabonskom samite. Ako súčasť tohto balíka by malo NATO podporiť:
 - nové, skutočne mnohonárodné formácie s jednotným velením a riadením, previazanou logistikou a integrovanými civilno-vojenskými komponentmi;
 - nové neformálne dohody o spoločnou používaní spôsobilostí;
 - zvýšené spoločné financovanie NATO a interoperabilitu C4ISR;
 - spoločné prístupy k logistike;
 - ďalší rozvoj národnej špecializácie a nedostatkových spôsobilostí;
 - prieskum príležitostí pre ďalšie programy mnohonárodného obstarávania;
 - vývoj Agentúry NATO a EÚ pre obranné spôsobilosti;
 - využívanie spoločného financovania pre náklady spojené s nasadzovaním niektorých síl, vrátane každoročných cvičení NRF;
 - ďalšia revízia veliteľskej štruktúry NATO za účelom redukcie nákladov a dosahovania flexibility a nasaditeľnosti jednotiek.

Komplexný prístup. Pár rokov po všeobecnom prijatí koncepcie komplexného prístupu ako najlepšieho prostriedku pre zodpovedanie zložitých

bezpečnostných problémov, NATO a jeho snaha o spoluprácu s civilnými partnermi ostáva oddelená. Je zrejme, že takýto prístup často vyžaduje, aby NATO konalo v spolupráci s ostatnými organizáciami, či už vo vedúcej alebo vedľajšej podporujúcej úlohe. CPG z roku 2006 opisuje NATO a jeho prístup ku konfliktom ako „súvislé a komplexné aplikovanie rôznych nástrojov Aliancie pre vytvorenie celkového efektu, pomocou ktorého sa dosiahne želaný výsledok. V CPG bolo uvedené, že NATO „nemá žiadne požiadavky na rozvoj schopností výlučne pre civilné účely,“ spoliehajúc sa pritom na svojich partnerov. Hoci sa teória javí ako pravdivá, v praxi sa takéto tvrdenie nie vždy osvedčí. Efektívne civilno-vojenské vzťahy si vyžadujú veľký podiel ťažkej práce. Vojenská a civilná pracovníci zvyknú plánovať odlišne, zavádzajú rozdielne priority, ustanovujú rôzne normy zodpovednosti, rozdielne získavajú a umiestňujú pracovníkov, a často dokonca rozprávajú rovnakou rečou spôsobom, že si navzájom nerozumejú. V skutočnosti NATO dnes nefunguje tak, ako by malo, resp. ako musí fungovať, čo sa týka spolupráce s civilnými organizáciami. Strategická koncepcia musí upozorniť na tieto nedostatky a povzbudiť každého spojencu, aby pracoval na zlepšovaní vzájomnej spolupráce medzi svojimi vojenskými a civilnými partnermi.

Odporúčania:

1. NATO by malo byť na všetkých úrovniach pripravené stať sa súčasťou integrovaných civilno – vojenských misíí. To si žiada zriadenie malej civilnej plánovacej jednotky v rámci NATO, na udržanie a vytváranie kontaktov, zdieľanie informácií a tým zjednotenie sa v spolupráci s partnerskými krajinami a organizáciami.
2. NATO by malo pravidelne aktualizovať memorandá o porozumení s kľúčovými inštitúciami ako sú OSN, EÚ, OBSE, rovnako s ostatnými národnými a regionálnymi organizáciami a významnými MVO.
3. Systém obranného plánovania NATO by mal identifikovať civilné schopnosti, či vo vlastníctve NATO alebo nie, ktoré by mali byť nasadené pri zavádzaní bojových síl pre okamžité postkonfliktné stabilizačné situácie.
4. NATO by malo požiadať členské štáty, aby identifikovali súbor civilných špecialistov so skúsenosťami v komplexných operáciách, ktorí by boli k dispozícii v prípade rýchleho nasadenia do vybraných misíí, ak kvalifikovaní pracovníci z partnerských krajín alebo inštitúcií nie sú k

dispozícii. Tieto civilné rezervy by mali byť pripravované výcvikom, ktorý by zabezpečovalo NATO, aby sa dostali na miesto prepuknutia konfliktu a spolupracovali s miestnymi odborníkmi a bojovými silami na určitý čas, ktorý je potrebný na zabezpečenie bezpečnosti a ostatných verejných služieb.

5. NATO by sa malo snažiť na systematickej báze pomáhať ostatným partnerom zlepšiť ich schopnosti zvládať a reagovať na kritické situácie. Môže sa to uskutočniť pomocou rôznych prostriedkov, napr. výcvikom, materiálnou pomocou a strategickým hodnotením zameraným na včasné varovanie a prevenciu.

Nukleárne zbrane a kontrola zbrojenia. NATO sa spolieha na zmes konvenčných a nukleárných zbraní za účelom odstrašenia ozbrojeného útoku. Zmeny hrozieb, ktorým čelí Aliancia, rozšírili politiku odstrašovania a umožnili, aby NATO dramaticky zredukovalo typy, počty a úlohy svojich nukleárných síl. V tom istom čase, globálni lídri, zahrňujúc mnohých spojencov, vyjadrili túžbu posunúť sa smerom k svetu zbaveného hrozieb spôsobených nukleárnymi zbraňami. Do budúca sa musí Aliancia pripraviť na podrobné konzultácie o budúcej úlohe jadrových zbraní vo svojej politike odstrašovania. Niektoré parametre pre takéto konzultácie, ktoré sa budú uskutočňovať na podklade väčšej globálnej nukleárnej debaty, sú odporúčané nižšie:

- Tak dlho ako budú nukleárne zbrane skutočnosťou v medzinárodných vzťahoch, Aliancia by mala udržať nukleárne komponenty vo svojej odstrašovacej stratégii, na minimálnej úrovni, ktorú si vyžaduje bezpečnostné prostredie.
- Za súčasných bezpečnostných podmienok zachovanie niektorých amerických systémov rozmiestnených v Európe posilní princíp širokého nukleárneho odstrašovania a kolektívnej obrany.
- Rozsiahla participácia nenukleárných spojencov je základným znakom transatlantickej solidarity a prerozdelenia rizika. Zapojenie nenukleárných štátov sa týka aj rozmiestňovania nukleárných zbraní na ich území alebo aj podpornými opatreniami s využitím nenukleárných spôsobilostí.
- NATO by malo pokračovať v zaisťovaní absolútnej fyzickej bezpečnosti nukleárných zbraní na európskej pôde.
- Pokračovať by mal aj dialóg medzi NATO a Ruskom o nukleárnom chápaní, koncepciách,

doktrínach a transparentnosti. Tieto rozhovory by mali pomôcť stanoviť postoj pre ďalšie redukcie a dokonca aj možné eliminovanie celej kategórie substrategických nukleárných zbraní.

- NATO by malo znovu vytvoriť špeciálnu poradnú skupinu pre kontrolu zbrojenia za účelom uľahčenia svojho vlastného vnútorného dialógu o celom rozsahu vecí týkajúcich sa nukleárnej doktríny, nových iniciatív kontroly zbrojenia a šírenia.
- NATO by malo objasniť svoju plnú podporu snahe zabrániť šíreniu nukleárných zbraní, ďalšiemu zredukovaniu dôležitosti nukleárných zbraní v obrannej doktríne ostatných krajín, a zabezpečiť, že s nukleárnym materiálom sa nakladá bezpečným spôsobom.
- NATO by malo súhlasiť s politikou nepoužívania nukleárných zbraní ako zastrážovacieho prostriedku proti nenukleárnym štátom, ktoré sú stranou Zmluvy o nešírení jadrových zbraní, a dodržiavajú jej ustanovenia.

Odporúčania:

1. Pokiaľ existujú nukleárne zbrane, malo by NATO pokračovať v udržiavaní bezpečných a spoľahlivých nukleárných síl, spolu s rozsiahlou zodpovednosťou za rozmiestňovanie a operačnú podporu, minimálne na úrovni požadovanej prevažujúcim bezpečnostným prostredím. Akákoľvek zmena v tejto politike, vrátane geografického rozmiestnenia nukleárných síl NATO v Európe, by mala byť prijatá spolu s ostatnými dôležitými rozhodnutiami, Alianciou ako celkom.
2. NATO by malo pokračovať v dialógu s Ruskom o nukleárnom chápaní, koncepciách, doktrínach a transparentnosti, a malo by zvolať špeciálnu konzultatívnu skupinu, ktorá by informovala a koordinovala vnútorný dialóg o nukleárnej problematike.

Obrana pred balistickými strelami. Aliancia by mala hrať dôležitú úlohu v riešení objavujúcich sa balistických hrozieb. Nový fázový a adaptívny prístup USA k obrane proti balistickým strelám je možnosťou pre vývoj efektívnej rozšírenej stratégie NATO, ktorá bude súčasťou obrany obyvateľstva, ako aj ozbrojených síl. Rozmiestnené americké systémy budú oveľa efektívnejšie proti balistickým strelám mierených na Európu z Perzského zálivu ako predošlé. Nie sú zamerané priamo proti Rusku, ani nebudú ohrozovať ruský nukleárny odstrašovací systém. Obranný systém

NATO zlepši odstrašovanie a transatlantické prerozdelenie zodpovednosti, posilní princíp nedeliteľnosti bezpečnosti, a umožní konkrétnu spoluprácu s Ruskom v oblasti bezpečnosti.

Odporúčanie:

1. NATO by malo považovať teritoriálnu protiraketovú obranu za základnú úlohu Aliancie. NATO by malo súhlasiť s rozšírením Active Layered Theatre Ballistic Missile Defence System na realizáciu hlavného systému velenia a riadenia teritoriálnej protiraketovej obrany NATO.

Reakcia na netradičné hrozby. Diskutované sú predovšetkým reakcia NATO na terorizmus, kybernetická zraniteľnosť, energetická bezpečnosť a klimatické zmeny. Je možné, že budú potrebné nové spôsobilosti.

Posilňovanie úlohy NATO v boji proti terorizmu. Vojenské sily NATO hrajú dôležitú úlohu v boji proti násilnému extrémizmu v Afganistane. V rámci územia Aliancie je čelenie terorizmu primárnou zodpovednosťou polície a ostatných vnútroštátnych agentúr. Rovnako môže Aliancia zastávať aj podpornú funkciu prostredníctvom ochrany dôležitých vojenských objektov, zdieľania spravodajských informácií a poskytnutia podpory, ak je potrebná. Je potrebné pripomenúť, že napr. lietadlá NATO (AWACS) lietali nad USA sedem mesiacov po útoku 11. septembra. V roku 2004 Aliancia založila Program obrany proti terorizmu, ktorý bol navrhnutý pre rozvoj nových technológií na ochranu vojakov a civilistov pred takým nebezpečenstvom, ako sú improvizované výbušné systémy, samovražedné bomby, profiletcké raketové útoky.

Odporúčanie:

1. NATO a Program obrany proti terorizmu by sa mal rozšíriť zo svojho terajšieho zamerania na 10 oblastí technologicky zameranej práce aj na oblasti, ktoré by zahŕňali popri ostatných subjektoch spoluprácu vo výskume vyšetrovacích techník, politiky odstrašovania a sociálne siete.

Spôsobilosti obrany proti kybernetickým útokom. Najbližší významný útok na Alianciu môže prísť cez optický kábel. Doterajšie kybernetické útoky proti systému NATO sa opakujú mnohokrát, ale najčastejšie pod prahom politického záujmu. Avšak, riziko útoku veľkého rozsahu na rozhodovacie a kontrolné systémy NATO alebo na energetickú sieť by si zasluhovalo

konzultácie podľa článku 4 a mohlo by viesť k opatreniam kolektívnej obrany v zmysle článku 5. Efektívna kybernetická obrana požaduje prostriedky na prevenciu, odhaľovanie, reakciu na a obnovu po útoku. NATO podniká kroky k rozvoju týchto schopností prostredníctvom vytvorenia Úradu pre riadenie kybernetickej obrany, Centra výnimočnosti pre spoluprácu v oblasti kybernetickej obrany a Spôsobilosti reakcie na počítačové incidenty. Napriek tomu pretrvávajú trhliny v systéme kybernetickej obrany NATO. Strategická koncepcia by mala pripísať veľkú prioritu riešeniu týchto zraniteľností, ktoré sú neakceptovateľné a čoraz viac nebezpečné.

Odporúčanie:

1. NATO by malo pripustiť, že kybernetické útoky sú rastúcou hrozbou bezpečnosti pre Alianciu a jej členov. Preto:

- Veľké úsilie by malo byť venované rozširovaniu monitoringu kritickej siete NATO a zhodnoteniu a náprave akéhokoľvek nedostatku, ktorý bude odhalený.
- Centrum výnimočnosti by malo robiť viac, prostredníctvom výcviku, a pomáhať členom zlepšovať ich programy kybernetickej obrany.
- Spojenci by mali posilňovať spôsobilosti včasného varovania pomocou širokej siete monitorovacích uzlov a snímačov NATO.
- Aliancia by mala byť pripravená vyslať expertný tím každému členovi, ktorý je ohrozený kybernetickým útokom.
- Časom by malo NATO napláňovať vytvorenie adekvátneho spektra spôsobilostí kybernetickej obrany, vrátane pasívnych a aktívnych prvkov.

Energetická bezpečnosť. Prístup k dostatočným zásobám energie je požiadavkou každého moderného štátu. Avšak väčšina krajín je závislých, do určitej miery, na dovážaných energetických zdrojoch a na prostriedkoch potrebných pre zásobovanie cez potrubie alebo pomocou lodnej dopravy. Akéhokoľvek značné alebo náhle prerušenie zásobovania ktorémukoľvek spojencovi bude znepokojením, najmä prerušenie zapríčinené sabotážou energetickej infraštruktúry alebo nezákonným zásahom do námorného obchodovania. Takáto udalosť môže viesť ku konzultáciám na základe článku 4 Severoatlantickej zmluvy a k rozhodnutiu členov o primeranej reakcii.

Vo všeobecnosti je energetická politika národnou záležitosťou, pričom EÚ a Medzinárodná energetická agentúra ponúkajú služby na medzinárodnej úrovni týkajúce sa problémov energetického zásobovania. NATO má však povinnosť chrániť vlastné energetické rezervy kvôli zabezpečeniu spôsobilosti vlastných síl. V roku 2008 schválila Aliancia na summite v Bukurešti rad ďalších krokov týkajúcich sa energetickej bezpečnosti, vrátane zdieľania spravodajských informácií, podpory a ochrany kritickej infraštruktúry a taktiež podpory širšieho dialógu s energetickými dodávateľmi.

Odporúčanie:

1. Potenciál veľkého narušenia dodávok energie by mal mať prominentné miesto v strategickom hodnotení a predbežných plánoch NATO. Je potrebné porozmýšľať nad tým, ako by mala Aliancia spolupracovať s partnermi v kritických situáciách s cieľom zmierňovať škody pre svojich členov a na hľadanie alternatívnych zdrojov zásobovania.

Klimatické zmeny. Ako Aliancia, NATO nemá formálnu úlohu v regulovaní emisií skleníkového plynu, ktoré sú expertmi označované za dôvod globálneho otepľovania. NATO by však malo byť zahrnuté do procesu vyrovnávania sa s bezpečnostnými výzvami vyplývajúcimi z dôsledkov klimatických zmien, ako napr. topenie sa severného polárneho ľadu alebo stúpajúci počet katastrofických búrok a prírodných katastrof. Aliancia by mala mať túto možnosť stále na pamäti, najmä pri príprave na budúce nepredvídané okolnosti.

Kapitola 6: Zhrnutie

Proces tvorby novej Strategickej koncepcie by mal poskytnúť včasné pripomenutie toho, že NATO má unikátne a nenahraditeľné funkcie. Bez NATO počas Studenej vojny by euro-atlantický región vstúpil do 21. storočia zbavený slobody na jeho východe a bez spoločnej stratégie na jeho západe; svet by bol stále rukojemníkom súperenia veľmocí, s možnosťou nukleárneho vyhladenia.

Bez NATO v 90. rokoch by novooslobodené štáty strednej a východnej Európy postrádali silný impulz pre voľbu vnútorného demokratického vývoja a odstránenie nezhôd so svojimi susedmi. Balkánske krajiny by zostali studňou etnického napätia, rinčania zbraní a rozdelené spomienkami na minulé konflikty.

Ak by dnes neexistovalo NATO, v Afganistane by opäť raz mohol vládnuť Taliban, ktorý by poskytol bezpečné hniezdo pre Al-Káidu, umožňujúc tak teroristom systematický tréning a plánovanie ich útokov, a to bez strachu. Krajinám euroatlantického regiónu by chýbalo komunikačné fórum, ktoré vie efektívne odpovedať na tradičné hrozby a nové riziká.

Bez NATO v budúcnosti by perspektívy medzinárodnej stability a mieru boli ešte nejasnejšie ako sú dnes. Aliancia dnes nie je osamelá pri jej záväzku k týmto cieľom, hoci kombinácia jej vojenskej kapacity a politickej solidarity ju samú osebe robí hodnotnou a nenahraditeľnou.

NATO sa profiluje ako zdroj nádeje od počiatku svojho zrodu, jeho členovia opisujú svoju spoločnú agendu v pozitívnom duchu: zvýšiť medzinárodnú bezpečnosť, strážiť slobodu a presadzovať právny štát. Tieto hodnoty nie sú stanovené v žiadnom kalendári a ich hodnota nie je zrelativizovaná žiadnym pokrokom v technologickom vývoji. Tieto hodnoty nesúvisia so žiadnym konkrétnym oponentom. Sú to pretrvávajúce potreby, ktoré prežijú dovtedy, pokiaľ má NATO odvahu brániť ich vďaka jednote svojich členov, chabrosti svojich vojakov a vďaka slobodnému vyjadreniu svojej kolektívnej vôle.

Poradcovia Skupiny expertov

Civilní poradcovia

Dr. Ronald Asmus, Executive Director, Transatlantic Centre of the German Marshall Fund, Brussels

Dr. Hans Binnendijk, Vice President for Research and Director, Institute for National Strategic Studies, National Defense University, Washington

Dr. Stephen Flanagan, Senior Vice President and Kissinger Chair, Center for Strategic and International Studies, Washington

Camille Grand, Director of the Foundation for Strategic Research, Paris

Dr. Karl Heinz-Kamp, Director, Research Division, NATO Defense College, Rome

James O'Brien, Principal, Albright Stonebridge Group.

Tomas Valasek, Director of Foreign Policy and Defence, Centre for European Reform, London

Max Valstar, assistant to the Vice-Chair

Fariba Yassaee, Vice President, Albright Stonebridge Group

Sekcia politického plánovania, Medzinárodný štáb NATO

Dr. Jamie Shea, Director, Policy Planning Unit

Antonio Ortiz, Policy Adviser

LtCol Emmanuel Charpy, Policy Adviser

Chronológia

- 3. - 4. apríl 2009: Summit v Štrasburgu-Kehli: lídri NATO vyslovili výzvu na vytvorenie novej Strategickej koncepcie Aliancie
- 7. júl 2009: spustenie prípravy novej Strategickej koncepcie NATO v Bruseli
- august 2009: vytvorená Skupina expertov (GoE), aby poskytla analýzu a odporúčania generálnemu tajomníkovi NATO k novej Strategickej koncepcii
- 4. september 2009: Skupina expertov uskutočnila prvé stretnutie s generálnym tajomníkom NATO a Severoatlanticou radou (NAC) v Bruseli
- 15. - 16. október 2009: prvý seminár v Luxemburgu: stretnutie s vojenskými predstaviteľmi
- 12. - 13. november 2009: druhý seminár v Slovinsku; stretnutie s vojenskými predstaviteľmi
- 24. november 2009: dočasná správa pre Severoatlanticú radu; stretnutia s partnermi (EAPC, MD, ICI a ďalší) v Bruseli
- 7. december 2009: stretnutie v Parlamentnom zhromaždení NATO vo Washingtone
- 15. - 16. december 2009: stretnutie s vojenskými predstaviteľmi; návšteva SHAPE; stretnutie v EÚ v Bruseli
- 12. január 2010: konferencia v Prahe
- 13. - 14. január 2010: tretí seminár v Nórsku; stretnutie s vojenskými predstaviteľmi; stretnutie s ministrom zahraničných vecí Gruzínska a zástupcom ministra zahraničných vecí Ukrajiny
- 27. január 2010: stretnutie so šéfmi rezortov obrany; stretnutie v Európskom parlamente v Bruseli
- 10. - 11. február 2010: stretnutia Skupiny expertov v Rusku
- 22. - 23. február 2010: štvrtý seminár vo Washingtone D.C.; stretnutie v Parlamentnom zhromaždení NATO; stretnutia s vojenskými predstaviteľmi
- 4. marec 2010: konferencie v Helsinkách a Káhire
- 12. marec 2010: konzultácie v OSN (New Yorku) a konferencia vo Varšave
- 26. marec 2010: konzultácie v Severoatlantickej rade; konzultácie s EAPC v Bruseli
- 1. apríl 2010: konzultácie s MD a ICI v Bruseli
- 9. apríl 2010: konzultácie v OBSE
- marec - apríl 2010: konzultácie Skupiny expertov v členských krajinách NATO
- 17. máj 2010: Skupina expertov prekladá záverečnú analýzu a odporúčania